

Datganiadau Ariannol
am y flwyddyn
a ddaeth i ben ar
31 Mawrth 2013

Cynnwys

	Tudalen
Adroddiad yr Ombwdsmon	3
Datganiad Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	14
Adroddiad Taliadau	15
Datganiad Llywodraethu Blynyddol	20
Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru	29
Crynodeb o'r Alldro Adnoddau	33
Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr	34
Datganiad Sefyllfa Ariannol	35
Datganiad Llif Arian	36
Datganiad Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr	37
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	38

CYFRIFON BLYNYDDOL AM Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2013

Adroddiad yr Ombwdsmon

Hanes a Chefnidir Statudol

Dyma seithfed Cyfrifon Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a fy mhumed set i o gyfrifon blynyddol ers i mi ddechrau yn fy swydd fel Ombwdsmon. Daeth y swyddfa i fodolaeth yn ffurfiol ar 1 Ebrill 2006 yn sgil rhoi Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 ar waith. Fi oedd yr ail Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus ac fe'm penodwyd am gyfnod penodol o saith mlynedd o 21 Ebrill 2008 ymlaen. Yn unol â pharagraff 18 Atodlen 1 Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005 mae gennyf gyfrifoldeb personol dros y sefydliad cyfan, rheoli a staffio'r swyddfa a'i gweithdrefnau yng nghyswllt materion ariannol a materion eraill.

Oherwydd y diwygiadau i'r Ddeddf yn sgil Deddf Llywodraeth Cymru 2006, mae cyflog a chostau cyflogaeth cysylltiedig yr Ombwdsmon yn gost uniongyrchol i Gronfa Gyfunol Cymru. Ar ben hynny mae'n rhaid cyflwyno costau rhedeg y swyddfa i Bwyllgor Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru i'w hystyried erbyn 1 Tachwedd fan bellaf bob blwyddyn. Erbyn 22 Tachwedd, mae'n rhaid i'r Pwyllgor Cyllid ystyried a gosod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol yr amcangyfrif, gydag unrhyw addasiadau y mae'r Pwyllgor hwnnw, ar ôl ymgynghori ac ystyried unrhyw sylwadau a wnaed gennyf i, yn ei ystyried yn briodol. Mae'r broses hon yn debyg i'r un sy'n berthnasol i'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru a'i bwriad yw sicrhau annibyniaeth fy rôl.

Gosodwyd Adroddiad Amcangyfrifon 2012-13 gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 29 Tachwedd 2011 a gosodwyd Adroddiad Amcangyfrifon 2013-14 gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 29 Tachwedd 2012.

Nodau Strategol

Diben Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yw ymchwilio'n annibynnol ac yn ddiuedd i gwynion gan y cyhoedd am y ffordd y cawsant eu trin gan gorff cyhoeddus. Rwyf yn disgwyl i gyrff cyhoeddus drin pobl yn deg, yn ystyriol ac yn effeithlon. Os byddaf yn dyfarnu bod cwyn wedi'i chyfiawnhau, byddaf yn argymhell modd priodol o wneud iawn. Rwyf hefyd yn ymchwilio i gwynion bod aelodau o awdurdodau lleol wedi torri'r Cod Ymddygiad sy'n berthnasol iddynt.

Y weledigaeth ar gyfer y swyddfa yw:

Unioni unrhyw gam y mae defnyddwyr gwasanaethau cyhoeddus wedi'i gael ac ysgogi gwelliannau yn y gwasanaethau hynny ac yn safonau bywyd cyhoeddus gan ddefnyddio'r hyn rydym yn ei ddysgu o'r cwynion rydym yn eu hystyried.

Ein nodau strategol yw:

Nod 1: Cynnig gwasanaeth sy'n rhoi lle blaenllaw i ofal cwsmeriaid ardderchog ym mhopeth a wnawn, lle rydym yn ymdrechu i godi ymwybyddiaeth o'n gwasanaeth a lle rydym yn gwneud ein gorau i sicrhau ei fod ar gael i bawb a'i fod yn hawdd ei ddefnyddio.

Nod 2: Darparu gwasanaeth o safon uchel ar gyfer ymdrin â chwynion, sy'n ystyried ac yn dod i benderfyniad ynghylch cwynion mewn modd trylwyr ond cymesur, ac yn cyfleu penderfyniadau'n glir.

Nod 3: Defnyddio'r wybodaeth a gawsom o'n hymchwiliadau i gyfrannu at ddarparu gwasanaeth cyhoeddus gwell ac i weithredu fel sail ar gyfer polisi cyhoeddus.

Nod 4: Parhau i ddadansoddi a gwella ein heffeithlonrwydd a'n heffeithiolrwydd o ran llywodraethu, prosesau busnes a swyddogaethau cymorth, er mwyn bod yn fwy tryloyw a sicrhau y defnyddir yr arian cyhoeddus sydd yn ein gofal yn y ffordd orau bosibl.

Prif Weithgareddau

Dyma brif weithgareddau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yr oedd y cyfrifon hyn yn rhoi sylw iddynt:

- (a) ystyried cwynion gan y cyhoedd yn erbyn awdurdodau lleol (gan gynnwys cynghorau tref a chymuned) yng Nghymru;
- (b) ystyried cwynion gan aelodau'r cyhoedd yn erbyn cyrff y GIG, ymarferwyr gwasanaethau iechyd teulu a darparwyr gwasanaethau annibynnol i'r GIG yng Nghymru;
- (c) ystyried cwynion am Lywodraeth Cymru a chyrff cyhoeddus a noddir gan Lywodraeth Cymru;
- (d) ystyried cwynion yn erbyn landlordiaid cymdeithasol cofrestredig, ac
- (e) ystyried cwynion bod aelodau awdurdodau lleol (gan gynnwys cynghorau tref a chymuned) wedi torri cod ymddygiad eu hawdurdod.
- (f) helpu aelodau o'r cyhoedd sy'n cysylltu â'r swyddfa i gyfeirio eu cwyn at y darparwr gwasanaeth cyhoeddus priodol neu at driniwr cwynion ail haen os nad yw darparwr gwasanaeth cyhoeddus o fewn awdurdodaeth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru wedi cael cyfle i gywiro pethau neu os nad yw'r mater sy'n destun y gŵyn o fewn awdurdodaeth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Sylwadau Rheoli

Dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006, cyllidir y swyddfa drwy Gronfa Gyfunol Cymru. Rhaid ad-dalu unrhyw falansau arian na chawsant eu gwario i'r Gronfa hon bedair wythnos fan bellaf ar ôl i gopi ardystiedig o'r cyfrifon gael ei osod gerbron Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae hyn yn creu mwy o reolaeth gan fod angen mynd ati'n effeithiol i reoli'r gyllideb ar sail arian ac ar sail adnoddau. Mae fy nghyflog i a'r costau cysylltiedig yn gost uniongyrchol i Gronfa Gyfunol Cymru ac yn cael eu gweinyddu drwy Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Costau cyflogaeth o £2.6 miliwn yw'r eitem fwyaf o wariant o hyd. Cost cael cyngor proffesiynol (a chyngor arbenigol ar achosion yn ymwneud ag iechyd yn benodol) oedd £336k sy'n cynrychioli cynnydd o £55k ers 2011-12 sy'n adlewyrchu'r cynnydd yn nifer yr achosion iechyd a ymchwiliwyd iddynt yn ystod y flwyddyn.

Roedd y diffyg yn y Gronfa Pensiwn Llywodraeth Leol wedi gostwng o £690k i £640k sy'n dangos enillion ar asedau pensiwn.

Roedd Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi darparu adnoddau gwerth £3.9 miliwn tuag at gyllido'r swyddfa er bod £2k o'r arian hwn i fod i gael ei roi yn ôl i Gronfa Gyfunol Cymru gan mai balansau arian na ddefnyddiwyd erbyn diwedd y flwyddyn ydyw. Mae £2k o fewn y meini prawf derbyniol ar gyfer balansau diwedd blwyddyn yng nghyswllt cyllid o 3%. Mae'r swyddfa wedi llwyddo i leihau gwariant yn ystod y flwyddyn hyd lefel sy'n cyd-fynd â'r gostyngiad cyffredinol mewn cyllid sy'n adlewyrchu gostyngiadau yn y bloc Cymreig sy'n arbennig o drawiadol o gofio'r galw cynyddol sydd wedi bod am wasanaethau'r swyddfa.

Fy thema wrth roi adroddiad ar ganlyniadau 2012-13 yw 'Gweithio i Wella, Ysgogi Gwelliannau'. Mae hyn yn adlewyrchu thema fy nghynllun strategol tair blynedd newydd, strategaeth y dechreusom ni ei rhoi ar waith ddechrau'r flwyddyn. Mae hyn yn adlewyrchu dau brif bwrpas fy swydd, fel y gwelaf fi, sef: unioni pethau ar

gyfer defnyddwyr gwasanaethau cyhoeddus pan rwyf yn gweld fod pethau wedi mynd o chwith, ac yna ysgogi gwelliannau yng nghyswllt y gwasanaethau cyhoeddus hynny gan ddefnyddio'r hyn rydym wedi'i ddysgu o'r cwynion rwyf yn eu hystyried.

Mae'r cynllun yn adeiladu ar y tair blynedd a aeth heibio lle gwelwyd newidiadau sylweddol yn y ffordd rydym yn gweithredu ac o ran y datblygiadau newydd sydd wedi cael eu cyflwyno. Roedd hyn yn cynnwys cyflwyno Tîm Cyngor ar Gwynion, gwasanaeth rheng flaen y swyddfa, a ddaeth wedyn yn gyfrifol hefyd am ddarparu gwasanaeth cyfeirio Cwynion Cymru, a'n gwefannau newydd arloesol sy'n ategu'r gwasanaethau hyn. Rydym hefyd wedi symleiddio ein prosesau ymchwilio. Roedd hyn yn arbennig o angenrheidiol yn y sefyllfa o gyfyngiadau ariannol yr oedd y swyddfa yn ei hwynebu, fel pawb yn y sector cyhoeddus, yn ystod y cyfnod hwn wrth inni orfod delio â llwyth achosion oedd yn cynyddu o hyd ac o hyd. At hynny, wrth bwysu a mesur y flwyddyn a aeth heibio yn erbyn tair blynedd y Cynllun Strategol blaenorol, mae'n werth ymhelaethu ar y cynnydd hwn. Dros y cyfnod hwn, gwelwyd cynnydd o 100% ym mhob cyswllt â'r swyddfa, sef o 2,487 yn 2009/10 i 4,987 yn y flwyddyn ddiwethaf. Yn arwyddocaol hefyd, mae'r cwynion ynghylch cyrff iechyd y mae fy swyddfa i wedi'u derbyn wedi cynyddu 257% ers iddi ddod i fodolaeth ar 1 Ebrill 2006.

Dros y tair blynedd diwethaf rydym wedi cymryd camau breision ymlaen o ran gwella effeithlonrwydd y ffordd rydym yn ystyried cwynion. Yn benodol, braf yw gallu dweud, er gwaethaf y cynnydd sylweddol a fu yn yr ymholiadau a'r cwynion rydym wedi'u derbyn, rydym wedi llwyddo i ragori ar y mwyafrif o'n targedau perfformiad, ac mae ein canlyniadau'n cymharu'n ffaithiol ag ombwdsmyd gwasanaeth cyhoeddus eraill y DU. Ar ôl uwchraddio ein system trin cwynion gyda golwg ar gael technoleg newydd i ysgwyddo rhywfaint o straen y tasgau gweinyddol sy'n gysylltiedig â thrin cwynion, yn ystod y flwyddyn rydym wedi parhau i fireinio ein prosesau a rheoli ein perfformiad fel bod modd i ni ysgwyddo llwyth gwaith sy'n cynyddu'n barhaus o fewn adnoddau sy'n prinhau mewn

termau go iawn. Mae cyflawniadau'r flwyddyn a aeth heibio wedi'u nodi yn fwy manwl yn yr Adroddiad Blynyddol statudol ar gyfer 2012-13. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn www.ombudsman-wales.org.uk.

Dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, disgwylir i mi lunio adroddiad blynyddol ar gydraddoldeb. Rwyf wedi penderfynu mai'r lle mwyaf priodol i wneud hynny yw yn fy Adroddiad Blynyddol, ac mae hwn i'w weld yn Adran 8 fy Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2012-13. Yn ogystal, mae'r swyddfa wedi gwneud trefniadau i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf Llwgrwobrwyo a ddaeth i rym ar 1 Gorffennaf 2011.

Er bod Pwyllgor Archwilio ymgynghorol wedi'i sefydlu eisoes, a'i fod wedi profi i fod yn ffynhonnell werthfawr o gyngor a sicrwydd, penderfynais y byddai'r swyddfa'n elwa o greu Panel Ymgynghorol gyda chylch gwaith ehangach, er mwyn gwella tryloywder a gonestrwydd. Yn dilyn proses recriwtio agored, rwyf wedi bod yn ddigon ffodus i allu ffurfio Panel o bum aelod amrywiol o safon uchel. Mae pedwar cyfarfod llwyddiannus o'r Panel wedi'u cynnal hyd yma. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg bellach yn is-bwyllgor o'r Panel Ymgynghorol. Mae'r trefniadau newydd hyn yn darparu sicrwydd a chyngor ychwanegol i mi fel Ombwdsmon a Swyddog Cyfrifyddu ac yn cynorthwyo gyda'r gwaith o weithredu gwasanaeth effeithiol ac effeithlon ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru. Maent wedi cael eu llunio i ystyried arfer gorau mewn cynlluniau ombwdsmon sector cyhoeddus eraill a chorfforaethau unigol eraill.

Yn olaf, rhaid i mi ddiolch i fy staff. Gyda'r twf a fu yn y llwyth achosion a'r cynnydd a fu yng ngweithgareddau eraill y swyddfa, rwyf yn ddiolchgar iddynt am eu hymroddiad parhaus a'u proffesiynoldeb wrth gyflawni'r gwaith a wnaed dros y flwyddyn a aeth heibio. Yn ogystal, byddwn ar fai pe na fyddwn yn diolch yn arbennig i Mr Malcolm MacDonald, fy Nghynghorydd Ariannol, wrth iddo ymddeol. Mae Mr MacDonald wedi bod yn swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus

Cymru o'r dechrau un. Mae wedi bod yn aelod o staff gwirioneddol werthfawr a hoffwn ddymuno'r gorau iddo ar gyfer y dyfodol.

Taliadau

Ceir manylion costau cyflog a chostau cysylltiedig yr Ombwdsmon a'r swyddfa yn yr Adroddiad Taliadau.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Cyflawnir rhwymedigaethau pensiwn i weithwyr o'r gorffennol a'r presennol trwy:

- (a) Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil;
- (b) y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a weinyddir trwy Gynllun Pensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg (y Gronfa); a
- (c) y pensiynau sy'n cael eu talu'n uniongyrchol i gyn Gomisiynwyr neu eu dibynyddion.

Mae manylion llawnach i'w gweld yn Nodyn 3 y Datganiadau Cyfrifon hyn.

Polisi Cyflogaeth

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn recriwtio ar sail yr egwyddor o ddethol ar sail teilyngdod trwy gystadleuaeth deg ac agored ac mae'n ymroddedig i sicrhau cyfle cyfartal i bob aelod o staff. Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cydymffurfio â darpariaethau Deddf Cydraddoldeb 2010, yn ogystal â bodloni'r holl ofynion statudol eraill.

Salwch

Yn ystod y flwyddyn collwyd 6.8 diwrnod y gweithiwr ar gyfartaledd (o gymharu â 4.6 diwrnod yn 2011 -12). Mae hyn gyfwerth â 2.6% (1.8% yn 2011-12) o

gyfanswm y diwrnodau gwaith posibl. Gan fod y swyddfa'n fach, nid yw manylion y mathau o salwch yn cael eu datgelu, gan y byddai modd adnabod yr unigolion o'r wybodaeth a ddarperir.

Talu i Gyflenwyr

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru wedi ymrwymo i gydymffurfio â Rheoliadau Talu Dyledion Masnachol yn Hwyr 2002. Y polisi talu yw y telir anfonebau yn unol ag amodau contract y cytunwyd arnynt, neu, lle nad oes amodau o'r fath, o fewn 30 diwrnod i dderbyn nwyddau a gwasanaethau neu i gyflwyno anfoneb ddilys amdanynt, pa bynnag un sydd ddiweddaraf. Yn ystod 2012-13 talwyd 99.0% o anfonebau yn unol â'r polisi hwn (o'i gymharu â 98.4% yn 2011-12). Y cyfnod talu ar gyfer anfonebau oedd 7 diwrnod gwaith ar gyfartaledd o gymharu ag 8 diwrnod yn 2011-12.

Cynaliadwyedd

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru wedi ymrwymo i arferion amgylcheddol da. Isod ceir enghreifftiau o'r ffordd y mae'n hybu stiwardiaeth amgylcheddol da.

- (a) **Defnyddio ynni.** Fel un o nifer o denantiaid mewn bloc bychan modern o swyddfeydd, nid oes modd cael rheolaeth lawn dros y cyfleusterau gwres a golau. Ond mae gennym gyfnewidyddion gwres effeithlon iawn a reolir â thermostat ac o ran amser.
- (b) **Defnyddio cerbydau.** Nid oes gan y swyddfa unrhyw gerbydau ei hun ond mae'n gorfod hurio cerbydau ar gyfer siwrneiau hwy er mwyn sicrhau'r effeithlonrwydd gorau.
- (c) **Cludiant Cyhoeddus.** Lle bynnag y bo'n briodol, anogir staff i ddefnyddio cludiant cyhoeddus.

- (d) **Rheoli papur.** Caiff staff eu hannog i asesu a oes angen copi papur ac i argraffu ar ddwy ochr y papur os oes modd. Mae'r staff yn gallu cael gafael ar wybodaeth drwy ddefnyddio mewnrwyd y swyddfa sy'n golygu nad oes angen systemau dosbarthu papur.
- (e) **Gwaredu Gwastraff** Mae gweithdrefnau ar waith ar gyfer ailgylchu gwydr, caniau, poteli plastig, batris a phapur. Ceir gwared â phapur drwy gyfleusterau ailgylchu gwastraff cyfrinachol oherwydd y rheidrwydd i gadw cyfrinachedd yn y ddeddfwriaeth alluogi.

Llywodraethu Corfforaethol

Fel deiliad swydd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, rwyf yn gweithredu fel Corfforaeth Unigol. Yn ogystal â hynny, fe'm penodwyd gan y Trysorlys yn Swyddog Cyfrifyddu'r cronfeydd cyhoeddus ac yn y cyswllt hwn y mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn ymddiried ynof i gyflawni fy swyddogaethau. Mae manylion pellach wedi'u nodi yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Cyfarwyddyd Cyfrifon

Dan y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM, dyddiedig 21 Rhagfyr 2006, roedd yn ofynnol i mi ddarparu cyfrifon ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013 yn unol ag egwyddorion cyfrifyddu a gofynion datgelu'r argraffiad o Lawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (y FReM) a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM a oedd mewn grym yn 2012-13.

Paratowyd y cyfrifon hyn er mwyn:

- (a) rhoi darlun teg a chywir o'r sefyllfa ar 31 Mawrth 2013, ac o'r alldro adnoddau net, yr adnoddau a ddefnyddiwyd i gyflawni amcanion,

enillion a cholledion cydnabyddedig a'r llifoedd arian ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben bryd hynny; a

- (b) datgelu gwybodaeth am unrhyw wariant neu incwm o bwys na chafodd ei ddefnyddio i'r dibenion y'u bwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru neu drafodion o bwys nad oeddynt yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Archwilwyr

Archwilydd Cyffredinol Cymru yw Archwilydd Allanol cyfrifon Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fel y nodwyd ym mharagraff 7 o Atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005. Ar ôl trafod gyda'r swyddfa hon, penododd Swyddfa Archwilio Cymru Grant Thornton UK LLP i wneud y gwaith ar eu rhan, ond yr Archwilydd Cyffredinol sydd â'r cyfrifoldeb cyffredinol o hyd. Cost archwiliad 2012-13 oedd £19k, o gymharu â £19k yn 2011-12.

Hyd y gwn i, rwyf wedi cymryd pob cam y dylwn i fod wedi'i gymryd i dynnu sylw'r archwilwyr at unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae gennyf gytundeb lefel gwasanaeth ar wahân gyda Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer darparu cyngor sy'n ymwneud ag adnoddau dynol. Yn 2012-13 talwyd llai na £1k i Swyddfa Archwilio Cymru dan y cytundeb hwnnw (talwyd £1k yn 2011-12).

Y Dyfodol

Gyda'r cynnydd esbonyddol mewn ymholiadau a chwynion i fy swyddfa, byddaf yn rhoi sylw manwl i barhad y tueddiad hwn ac i fy ngallu i ddarparu'r gwasanaeth sydd gan bobl yr hawl i'w ddisgwyl gan fy swyddfa. Bydd hyn yn

arbennig o wir gyda golwg ar y cwynion ychwanegol rwyf yn disgwyl eu cael o ganlyniad i'r newidiadau arfaethedig i system gwynion y gwasanaethau cymdeithasol (bydd pob adolygiad annibynnol o gwynion yn ymwneud â'r gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei ymgorffori yn fy swyddfa i) a'r estyniad i fy awdurdodaeth fel y nodwyd yn y Bil Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru).

Peter Tyndall

Swyddog Cyfrifyddu

17 Gorffennaf 2013

Datganiad Cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

Dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005, fel Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, mae'n rhaid i mi baratoi cyfrifon adnoddau ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn nodi'r adnoddau a brynwyd, a oedd yn cael eu dal neu y cafwyd gwared arnynt yn ystod y flwyddyn a'r defnydd o adnoddau gan y swyddfa yn ystod y flwyddyn ar y ffurf a'r sail a nodir yn y Cyfarwyddyd Cyfrifon. Paratwir y cyfrifon adnoddau ar sail cronïadau a rhaid iddynt roi darlun gwir a theg o sefyllfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a'i alldro adnoddau net, yr adnoddau a wariwyd ar amcanion, newidiadau yn ecwiti trethdalwr, a'r llifoedd arian am y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, fel y Swyddog Cyfrifyddu, rhaid i mi gydymffurfio â gofynion *Llawlyfr Adroddiadau Ariannol* y Llywodraeth ac yn enwedig:

- glynu wrth y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddir gan Drysorlys EM, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisiau cyfrifyddu addas yn gyson;
- gwneud penderfyniadau ac amcangyfrifon ar sail resymol;
- dweud a yw'r safonau cyfrifo perthnasol fel y'u nodwyd yn *Llawlyfr Adroddiadau Ariannol* y Llywodraeth wedi cael eu dilyn, a datgelu ac egluro unrhyw wriadau o bwys yn y datganiadau ariannol; a
- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes byw.

Mae fy nghyfrifoldebau perthnasol fel Swyddog Cyfrifyddu yn cynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a rheoleidd-dra arian cyhoeddus Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, dros gadw cofnodion priodol a diogelu asedau'r swyddfa fel y nodir ym memorandwm y Swyddogion Cyfrifyddu a lunnir gan Drysorlys EM a'i gyhoeddi yn "Rheoli Arian Cyhoeddus", a'u bod yn unol â Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005.

Adroddiad Taliadau

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Mae Deddf Llywodraeth Cymru 2006 yn darparu y caf fy nhalu gan Gronfa Gyfunol Cymru, ynghyd â'r costau cysylltiedig sy'n ymwneud ag yswiriant gwladol a chostau fy mhensiwn. Fel Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, caf fy nhalu ar lefel gyfwerth â Grŵp 5 y Raddfa Gyflog Farnwrol. Mae'r costau hyn wedi'u cynnwys yn Nodyn 4 dan Costau Gweinyddol Eraill fel Gwasanaethau Sefydlog y Gronfa Gyfunol. Pennwyd 70% o fy nghyflog i fel tâl y Cyfarwyddwr a bydd hyn mewn grym o 1 Tachwedd 2008 ymlaen.

Taliadau

* Mae'r tabl isod yn dangos manylion tâl aelodau'r Uwch Dîm Rheoli yn ystod 2012-13:

Enw	Dyddiad penodi a thelerau'r contract	2012-13 Cyflog	2012-13 Buddion o fath arall	2011-12 Cyflog	2011-12 Buddion o fath arall
		£000	£	£000	£
Peter Tyndall	21/04/2008. Cyfnod penodol tan 20 Ebrill 2015	135-140	Dim	135-140	Dim
Elizabeth Thomas	01/01/2004 Contract Parhaol	95-100	Dim	95-100	Dim

	2012-13 Tâl seiliedig ar Berfformiad heb ei Gyfuno	2011-12 Tâl seiliedig ar Berfformiad heb ei Gyfuno
	£000	£000
Cyfanswm Tâl y Cyfarwyddwr Uchaf ei Gyflog (£'000)	£135-£140	£135-£140
Cyfanswm Tâl Canolrif	£38961	£38961
Cymhareb	3.6	3.6

Cyflog

Mae'r cyflog yn cynnwys cyflog gros, taliadau goramser ac unrhyw lwfansau eraill i'r graddau â bod trethiant y DU yn berthnasol iddynt.

Buddion o fath arall

Mae gwerth ariannol unrhyw fuddion o fath arall yn cynnwys unrhyw wariant a gafwyd ac sy'n cael ei drin gan Gyllid a Thollau EM fel enillion trethadwy. Ni chafwyd gwariant o'r fath.

Bonysau

Ni thalwyd bonws yn ystod y flwyddyn i mi nag i unrhyw aelod o staff yn fy swyddfa gan nad oes cynllun bonws ar waith.

Pwyllgor Ymgynghorol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg

Gwnaed y taliadau amhensiynadwy canlynol, sy'n seiliedig ar gyfradd ddyddiol, i aelodau o'r Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Pwyllgor Ymgynghorol:

	2012-13	2011-12
Ceri Stradling	£3,035	0
John Williams	£1,488	0
Margaret Griffiths	£622	£1,375
William Richardson	£311	0
Laurie Pavelin (contract wedi dod i ben)	£850	£1,700

Dyfarniadau cyflog

Mae cyflog y Cyfarwyddwr yn gysylltiedig â thâl yr Ombwdsmon sydd yn ei dro'n seiliedig ar gyfraddau cyflog barnwyr. Ni chafwyd codiadau yn ystod y flwyddyn.

Mae gweddill cyflogau'r swyddfa'n gysylltiedig â dyfarniadau cyflog a roddir i weithwyr sy'n gweithio ym maes Llywodraeth Leol yng Nghymru a Lloegr. Yn unol â'r drefn honno, ni chafwyd codiadau cyflog yn 2012-13.

Ymgynghori â staff

Mae gennym broses ymgynghori â staff sy'n cynnwys yr undebau llafur cydnabyddedig.

Pensiynau

* Isod dangosir hawliau pensiwn yr unigolion a enwir uchod:

Enw	Pensiwn cronedig yn 60 oed ar 31 Mawrth 2013	Gwir gynnydd yn y pensiwn blyneddol	CETV ar 31 Mawrth 2013	CETV ar 31 Mawrth 2012	Gwir gynnydd yn y CETV
	£000	£000	£000	£000	£000
Peter Tyndall	75	3	1,058	941	37
Elizabeth Thomas	53	3	1,027	917	56

Newidiwyd y ffactorau actiwaraid a ddefnyddir i gyfrifo CETV yn 2012-13. Mae'r CETV ar 31 Mawrth 2012 a 31 Mawrth 2013 wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio'r ffactorau newydd, er cysondeb. Felly mae'r CETV ar 31 Mawrth 2012 yn wahanol i'r ffigur cyfatebol yn adroddiad y llynedd a gyfrifwyd gan ddefnyddio'r ffactorau blaenorol.

Mae'r ffigurau pensiwn a roddir yn y tabl uchod yn dangos yr hawliau llawn. Darperir gwybodaeth ategol yn y Nodiadau isod.

Pensiynau'r Gwasanaeth Sifil

Darperir y buddion pensiwn hyn dan drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Nodyn 3 i'r cyfrifon.

Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETVs)

Y gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalafedig buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol, wedi ei asesu gan actiwari. Y buddion y pennir eu gwerth yw buddion cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn dichonol sydd i'w dalu o'r cynllun i wŷr neu wraig. Taliad yw'r CETV a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronnwyd yn ei gynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi eu cronni o ganlyniad i'w aelodaeth gyflawn o'r cynllun pensiwn, nid dim ond ei wasanaeth mewn swydd uwch y mae datgelu yn berthnasol iddi. Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fuddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall a drosglwyddwyd gan yr unigolyn i drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnwyd gan yr aelod oherwydd ei fod wedi prynu blynyddoedd ychwanegol o wasanaeth pensiwn yn y cynllun o'i boced ei hun. Cyfrifir CETV yn unol â fframwaith Rheoliadau'r Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygiad) 2008 a ragnodwyd gan Sefydliad a Chyfadrann yr Actiwariadaid ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ostyngiad gwirioneddol neu bosibl i fuddion o ganlyniad i Dreth Lwfans Oes a allai fod yn daladwy pan gymerir buddion pensiwn.

Gwir gynnydd yn y CETV

Mae hwn yn adlewyrchu'r cynnydd yn y pensiwn cronus a ariennir gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y gweithiwr (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn neu drefniant arall) ac mae'n defnyddio ffactorau priso cyffredin y farchnad ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

*Eitemau yn amodol ar archwiliad

Peter Tyndall

Swyddog Cyfrifyddu

17 Gorffennaf 2013

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Statws Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Fel y nodwyd yn Atodlen 1, paragraff 2 Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005, mae'r Ombwdsmon yn Gorfforaeth Unigol sy'n dal y swydd dan Ei Mawrhydi ac yn cyflawni ei ddyletswyddau ar ran y Goron. Mae paragraff 18 Atodlen 1 yn datgan mai'r Ombwdsmon yw swyddog cyfrifyddu swyddfa'r Ombwdsmon.

Cwmpas y Cyfrifoldeb

Wrth gyflawni fy swyddogaeth fel swyddog cyfrifyddu rwyf yn sicrhau bod y swyddfa'n gweithio'n effeithiol ac i safon uchel o ran uniondeb. Yn ogystal, rwyf yn gyfrifol am gynnal system reolaeth fewnol gadarn sy'n cefnogi'r broses o gyflawni polisiau, nodau ac amcanion Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, gan hefyd ddiogelu'r asedau a'r arian cyhoeddus yr wyf i yn bersonol gyfrifol amdanynt, yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd i mi yn "Rheoli Arian Cyhoeddus".

Rwy'n annibynnol ar Gynulliad Cenedlaethol Cymru, ond yn atebol i'w Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus am y defnydd o adnoddau a ddarperir i gefnogi fy swyddogaethau statudol. Wrth bennu lefel yr adnoddau sydd ar gael i'r sefydliad, ystyrir y cynigion cyllideb gan Bwyllgor Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol â'r broses a nodir yn Neddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005.

Disgwylir i mi gynnwys y datganiad hwn gyda fy nghyfrifon a'm hadroddiad blynyddol er mwyn egluro sut yr eir ati i lywodraethu fy sefydliad ac i sicrhau bod hynny yn bodloni gofynion y Cod Llywodraethu Corfforaethol. Er mwyn gallu bodloni'r gofynion hyn rwyf wedi sefydlu gweithdrefnau, systemau a strwythurau priodol sy'n gynhwysfawr ac sy'n rhoi tystiolaeth i mi fod y trefniadau llywodraethu yn gweithio fel y'u bwriadwyd ar draws y sefydliad a'i weithgareddau. Mae trefniadau o'r fath yn cynnwys fy Fframwaith Llywodraethu, rheolaeth fewnol gynhwysfawr, cwmpas archwiliad mewnol ac allanol effeithiol a gweithdrefnau monitro, cynllunio risg a rheolaeth ariannol gadarn.

Cynllunio Strategol a Monitro Perfformiad

Mae fy nghylch cynllunio yn cynnwys llunio Cynllun Strategol bob tair blynedd a chynllun busnes/gweithredol bob blwyddyn. Cyflwynwyd Cynllun Strategol tair blynedd newydd i symud y swyddfa yn ei blaen at y flwyddyn 2014-15. Lluniwyd y Cynllun hwn mewn cysylltiad â'r holl staff drwy gyfrwng seminarau a gweithdai. Lluniwyd y Cynllun Busnes ar gyfer 2012-13 i ddilyn ymlaen o hwn.

Er mai gwaith y timau unigol yn y swyddfa yw rhoi'r camau a nodwyd ar waith, mae'r Tîm Rheoli a'r Panel Ymgynghorol yn monitro'r cynnydd a wneir yn erbyn targedau a'r canlyniadau a sicrhawyd drwy adroddiadau chwarterol. Roeddwn yn falch iawn y llwyddwyd i gyflawni'r holl weithgareddau allweddol a bennwyd ar gyfer 2012-13 erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Wrth gynllunio, rwyf wedi ystyried y cynnydd mae'r swyddfa'n ei wynebu yn ei llwyth gwaith yn sgil rhoi Mesur Gwneud Iawn am Gamweddau'r GIG a gwasanaeth Cwynion Cymru ar waith, yn ogystal â'r tueddiad ar i fyny cyffredinol sy'n parhau yn nifer y cwynion sy'n dod i law. Rwyf hefyd wedi ystyried yr angen i baratoi ar gyfer effaith y Bil Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) cyfredol, pe bai'r cynigion i ymestyn awdurdodaeth Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn dod yn ddeddf.

System Rheolaeth Fewnol

Mae'r system rheolaeth fewnol wedi ei dyfeisio i reoli risg i raddau rhesymol ac nid i ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion; felly, dim ond sicrwydd rhesymol, ac nid absoliwt, o effeithiolrwydd y gall ei gynnig. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a luniwyd i ganfod a blaenoriaethu'r risgiau o ran cyflawni fy mholisiâu, fy nodau a'm hamcanion, i werthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau hynny'n cael eu gwireddu, a'u heffaith pe bai hynny'n digwydd, ac i'w rheoli'n effeithiol, yn effeithlon ac yn ddarbodus. Mae'r system rheolaeth fewnol wedi bod mewn grym gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r cyfrifon hyn, ac mae'n cydymffurfio â chyfarwyddyd y Trysorlys. Ni chanfuwyd unrhyw wendidau sylweddol mewn rheolaeth fewnol yn sgil gwaith archwilio ac mae camau i wella rheolaeth eto yn cael eu rhoi ar waith yn brydlon ac yn cael eu monitro gan y Pwyllgor Archwilio a Risg.

Rheolaeth Gorfforaethol: Trefniadau

Yn ystod y flwyddyn rhoddwyd newidiadau ar waith er mwyn gwneud y trefniadau llywodraethu yn fwy agored a thryloyw drwy sefydlu Panel Ymgynghorol o gynghorwyr allanol wedi'i ategu gan Bwyllgor Archwilio a Risg sy'n is-bwyllgor o'r Panel. Dyma gyfrifoldebau'r naill a'r llall:

Panel Ymgynghorol

(a) Rôl y Panel

Mae'r Panel Ymgynghorol yn fforwm anstatudol a'i brif rôl yw rhoi cefnogaeth a chynghor i'r Ombwdsmon wrth iddo ddarparu arweiniad i'r swyddfa a'i llywodraethu'n dda fel Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Hefyd, mae'r Panel Ymgynghorol yn cynnig persbectif allanol i helpu gyda datblygu polisiâu ac arferion.

Mae'r Panel Ymgynghorol yn rhoi cefnogaeth a chymorth penodol i'r Ombwdsmon ar y canlynol:

- gweledigaeth, gwerthoedd a dibenion;
- cyfeiriad strategol a chynllunio;
- atebolrwydd i ddinasyddion am y cyllid cyhoeddus a gaiff;
- trefniadau rheolaeth fewnol a rheoli risg.

Cynghori'r Ombwdsmon yn unig yw gwaith y Panel Ymgynghorol, ac nid yw'n gwneud penderfyniadau drwy ei hawl ei hun.

Mae'r Panel hefyd yn cynorthwyo'r Ombwdsmon i sefydlu:

- trefniadau llywodraethu, gan gynnwys Cylch Gorchwyl unrhyw is-bwyllgorau;
- cyfeiriad strategol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, ei nodau, ei amcanion a'i dargedau;
- polisiau busnes pwysig;
- polisiau a strategaethau cyflogaeth pwysig

ynghyd â chraffu a rhoi sicrwydd mewn perthynas â'r canlynol:

- y Cynllun Strategol Tair Blynedd a'r Cynllun Busnes Blynyddol;
- dyrannu cyllidebau ar lefel uchel;
- cyflwyno'r amcangyfrifon cyllidebol i Bwyllgor Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru;
- cyfrifon adnoddau (wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Archwilio a Risg);
- contractau/buddsoddiadau cyfalaf (dros £250k) (wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Archwilio a Risg).

Mae hefyd yn monitro ac yn adolygu'r canlynol:

- rheolaeth fewnol a risg (wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Archwilio a Risg);
- darpariaeth a pherfformiad gweithredol;
- perfformiad ariannol;
- effeithiolrwydd polisiau a strategaethau cyflogaeth;
- amrywiaeth a chyfle cyfartal, yn arbennig yng nghyswllt Deddf Cydraddoldeb 2010;
- strategaethau cyfathrebu allanol a chysylltiadau â rhanddeiliaid;
- iechyd a diogelwch a pharhad busnes.

Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf ar 11 Gorffennaf 2012 ac yna cyfarfu ym mis Medi a mis Rhagfyr 2012 a mis Mawrth 2013.

(b) Aelodaeth

Aelodaeth:

- yr Ombwdsmon (Cadeirydd oherwydd ystyriaethau'n ymwneud ag atebolrwydd cyfansoddiadol)
- hyd at bum aelod allanol (sy'n cynnig y profiad a'r sgiliau penodol a geisir gan yr Ombwdsmon a gall un o'r rhain fod o swyddfa ombwdsmon arall).

Mae'r Rheolwr Cyfathrebu a Pholisi yn gweithredu fel Ysgrifennydd y Panel; gall aelodau eraill o'r Tîm Rheoli fod yn bresennol yng nghyfarfodydd y Panel yn ôl penderfyniad yr Ombwdsmon ond nid ydynt yn aelodau o Bwyllgor Ymgynghorol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ffurfiol.

Dyma aelodau'r Panel Ymgynghorol ar hyn o bryd:

Ceri Stradling
Bill Richardson
Margaret Griffiths
Jan Williams
John Williams.

Pwyllgor Archwilio a Risg

(a) Cylch Gorchwyl

Yn dilyn adolygiad o'r trefniadau llywodraethu ym mis Rhagfyr 2011 sefydlwyd Panel Ymgynghorol. Y Panel sy'n gyfrifol am gytuno ar Gylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Risg. Y newidiadau pwysicaf a wnaed oedd cynyddu aelodaeth y pwyllgor a newid enw'r pwyllgor o'r Pwyllgor Archwilio i'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae'r newid olaf yn dangos mwy o bwyslais pwysig ar rôl y Pwyllgor yng nghyswllt rheoli pob risg, nid rheolaeth ariannol y swyddfa yn unig.

(b) Aelodaeth

Yn ystod y flwyddyn cadeiriwyd holl gyfarfodydd y Pwyllgor Archwilio a Risg gan Ceri Stradling BA FCA yn sgil ei benodiad ym mis Mai 2012. Mae ei gymorth wedi bod yn sylweddol, diolch i'w brofiad helaeth o gyfrifyddu yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat a'i brofiad o archwilio. Mae aelodaeth barhaus yr Athro Margaret Griffiths, cyn Bennaeth Ysgol y Gyfraith Prifysgol Morgannwg a'i phrofiad helaeth o'r gyfraith fel y mae'n effeithio ar Gymru yn cryfhau annibyniaeth y Pwyllgor fwy fyth. Yn yr un modd, ers ei benodiad ym mis Medi 2012, mae Bill Richardson, cyn ddirprwy brif weithredwr yr Ombwdsmon Seneddol a Gwasanaeth Iechyd, hefyd wedi ychwanegu ei brofiad sylweddol o brosesau a gweithdrefnau cwyno'r sector cyhoeddus a materion llywodraethol ac

ariannol yng nghyd-destun Corfforaeth Unigol. Rwyf innau'n aros ar y Pwyllgor yn rhinwedd fy swydd fel Swyddog Cyfrifyddu.

(c) Hyfforddiant

Gwahoddir Aelodau'r Pwyllgor i asesu eu hanghenion hyfforddi yn flynyddol. Darparwyd rhaglen gynefino i holl aelodau'r Panel Ymgynghorol adeg ei sefydlu cyn cyfarfod cyntaf y Panel. Yn ystod y flwyddyn, bu Ceri Stradling ar gwrs hyfforddi CIPFA o'r enw "Pwyllgor Archwilio Effeithiol" ac roedd wedi ei gael yn fuddiol oherwydd iddo dynnu sylw at ddatblygiadau oedd yn digwydd ar y pryd ac a oedd yn yr arfaeth.

(d) Cyfarfodydd

Cynhaliwyd pedwar cyfarfod o'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn. Ymhob cyfarfod derbyniodd y Pwyllgor nifer o eitemau agenda sefydlog. Roedd un o'r rhain yn ymdrin â Rheoli Risg ac yn cynnwys manylion risgiau newydd ac unrhyw newid i'r Gofrestr Risg oedd yn bodoli. Pan ystyrir y Cynllun Archwilio Mewnol blynyddol, mae'r gofrestr risgiau lawn ar gael i'r Pwyllgor er mwyn sicrhau bod y cynllun arfaethedig yn adlewyrchu'r blaenoriaethau yn y gofrestr. Mewn cyfarfodydd eraill, cyflwynir risgiau uchel a chanolig i'r pwyllgor o leiaf er mwyn sicrhau bod y pwyllgor yn gwybod amdanynt. Y prif risgiau a gafodd eu monitro yn ystod y flwyddyn oedd enw da'r swyddfa ac yn yr hinsawdd economaidd bresennol y posibilrwydd o ddiffyg adnoddau digonol. Mae lefel gyffredinol y risg sy'n wynebu'r sefydliad wedi aros yn isel ac, at ei gilydd, yn statig.

Rhaid i adroddiadau sefydlog eraill y mae'n rhaid eu cyflwyno i'r Pwyllgor ddatgan a oes unrhyw dwyll neu golledion gan gynnwys colli data wedi dod i'r amlwg. Ni ddaeth dim i'r amlwg yn ystod blwyddyn ariannol 2012-13.

Yn ystod y flwyddyn derbyniodd y Pwyllgor adroddiadau am unrhyw faterion priodol oedd o fewn ei gyloch gorchwyl. Roedd y rhain yn cynnwys trefniadau pensiwn; y dyletswyddau posibl o ran adrodd ar gynaliadwyedd; y newyddion diweddaraf am y cynllun parhad busnes; a materion llywodraethu corfforaethol ac ariannol perthnasol a gyhoeddwyd gan Drysorlys E.M.

Ers mis Medi 2012, er gwybodaeth, mae'r Pwyllgor wedi derbyn copi o'r adroddiad Monitro Cyllideb diweddaraf sydd wedi cael ei ystyried gan y Tîm Rheoli. Bwriad hwn yw rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor bod y swyddfa yn cadw llygad cyson ar y sefyllfa ariannol.

Gyda'r Datganiad Llywodraethu blynyddol cyntaf yn cael ei ymgorffori yn y Datganiadau Ariannol ar gyfer 2011-12, mae'r Pwyllgor wedi rhoi cyngor i'r Ombwdsmon er mwyn sicrhau bod Datganiad 2012-13 yn cynnwys gwybodaeth briodol ac yn cydymffurfio ag ymarfer gorau.

(e) Archwilio Mewnol ac Allanol

Derbyniodd y Pwyllgor adroddiadau rheolaidd gan yr archwilwyr mewnol a'r archwilwyr allanol. Cynlluniwyd gwaith Deloitte, yr Archwilwyr Mewnol, yn ystod y flwyddyn ar sail asesiad cyffredinol o anghenion a'i gyflawni drwy eu hail raglen flynyddol. Cyfeiriodd eu hadroddiadau at y fframwaith rheoli mewnol boddhaol yn y sefydliad ac roeddent yn cynnwys argymhellion ar gyfer gwella ble'r oedd angen. Yn ogystal, datganwyd yr asesiadau cyffredinol canlynol yn eu Hadroddiad Blynyddol Mewnol ar Systemau Cyllid ar gyfer 2012-13:

Rheoli Arian Parod a Bancio	Sicrwydd LLAWN
Prynu a Thalu	Sicrwydd SYLWEDDOL
Trefniadau Pensiwn y Gwasanaeth Sifil	Sicrwydd SYLWEDDOL

Rhaid i'r rôl archwilio allanol, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005, gael ei chyflawni gan Swyddfa Archwilio Cymru. Cyflawnwyd y gwaith hwnnw, gyda chytundeb yr Ombwdsmon, yn ystod y flwyddyn gan Grant Thornton UK LLP yn gweithredu ar ran Swyddfa Archwilio Cymru. Ystyriodd y Pwyllgor y Cyfrifon Blynyddol a oedd yn cynnwys Datganiad Llywodraethu'r swyddfa ar gyfer 2011-12 ynghyd ag Adroddiad Archwilio Allanol ISA260.

Mae gan yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol yr hawl, os ystyrir hynny'n briodol, i godi unrhyw fater drwy bolisi mynediad agored gyda'r Cadeirydd a thrwy'r hawl honno i ddwyn unrhyw fater i sylw'r Pwyllgor. Sicraodd y Pwyllgor, drwy adolygu rhaglenni'r Archwilwyr Mewnol ac Allanol, eu bod yn cydweithredu'n effeithiol â'i gilydd.

I sicrhau y gellir codi materion priodol yn gyfrinachol mae Cadeirydd y Pwyllgor yn cynnal cyfarfod bob blwyddyn â chynrychiolwyr yr Archwilwyr Allanol a Mewnol. Yn y cyfarfod ym mis Mawrth 2013, cadarnhawyd nad oedd unrhyw faterion yn codi nad oedd eisoes wedi cael eu hystyried gan y Pwyllgor Archwilio a Risg a bod y berthynas â swyddogion a'u hymateb i faterion oedd yn codi yn dda. Hefyd, cadarnhaodd yr Archwilwyr na fu unrhyw gyfyngu ar gwmpas eu gwaith a bod yr archwilwyr allanol yn fodlon bod yr archwiliad mewnol wedi bodloni Safonau Archwiliad Mewnol y Sector Cyhoeddus.

(f) Prosesau monitro

Caiff y Pwyllgor wybod ymhob cyfarfod am y cynnydd sydd wedi'i wneud o ran gweithredu ar argymhellion yr Archwilwyr Mewnol ac Allanol. Yn ogystal, caiff y Pwyllgor wybod ymhob cyfarfod am unrhyw faterion sy'n disgwyl sylw.

Cafodd Aelodau'r Pwyllgor gopi o Adroddiad Blynyddol 2012-13.

(g) Asesiad ac Adolygiad Blynyddol

Cynhelir yr adolygiad blynyddol hwn er mwyn sicrhau bod gwaith y Pwyllgor Archwilio a Risg yn parhau i gydymffurfio â'r Egwyddorion Arferion Da sydd wedi'u nodi yn Llawlyfr Pwyllgorau Trysorlys EM. I helpu'r Pwyllgor benderfynu a oedd yn cydymffurfio ag ymarfer da, gwahoddwyd pob aelod i lenwi "Rhestr Wirio Hunanasesiad Pwyllgorau Archwilio" y Swyddfa Archwilio Genedlaethol. Ystyriwyd y sylwadau a ddaeth i law wrth baratoi'r Adroddiad Blynyddol hwn a nodwyd y canlynol fel meysydd i'w datblygu yn ystod 2013-14:

- Cyflwyno asesiad o berfformiad blynyddol ffurfiol ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Risg
- Adolygu amodau penodi Aelodau i sicrhau eu bod yn cydymffurfio'n llawn ag ymarfer gorau, yn enwedig yng nghyswllt terfynu
- O safbwynt hyfforddi a datblygu, adolygu'r broses gynefino yn sgil penodiadau diweddar a'i hymestyn, os oes angen, er mwyn rhoi gwell dealltwriaeth o fusnes y sefydliad
- Cyfrifoldebau o ran gweithdrefn chwythu'r chwiban Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, a Chod Ymddygiad y Staff i'r graddau ag y mae'n berthnasol i faterion ariannol a llywodraethu.

Roedd y Pwyllgor wedi llunio Adroddiad Blynyddol ar gyfer 2012-13.

Casgliad yr adroddiad oedd ei fod wedi cael gwybodaeth a sicrwydd cynhwysfawr a oedd yn ddibynadwy ac yn ddigon iddo gyflawni ei gyfrifoldebau. Roedd y sicrwydd hwn yn dangos bod yr amgylchedd rheolaeth fewnol cyffredinol, adroddiadau ariannol, rheoli risg ac ansawdd y gwaith Archwilio Allanol a Mewnol yn foddhaol.

Felly, roedd y Pwyllgor yn gallu rhoi sicrwydd y byddai'n fy nghynorthwyo i fel Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru i gydymffurfio â fy nyletswyddau fel Swyddog Cyfrifyddu, yn benodol yng nghyswllt rhoi tystiolaeth a fyddai'n helpu gyda'r gwaith o baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn.

Rhoi Gwybod am Ddigwyddiadau sy'n Ymwneud â Data Personol

Mae Swyddfa'r Cabinet wedi cyhoeddi canllawiau ar roi gwybod ynghylch unrhyw achos o golli data personol a warchodwyd, datgelu hynny heb awdurdod ac unrhyw achos o gael gwared ar ddata personol a warchodwyd mewn modd anniogel. Y ddyletswydd yw adrodd ynghylch y canlynol:

- manylion unrhyw achosion sy'n ymwneud â data personol yr adroddwyd yn eu cylch wrth Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn ystod y flwyddyn ariannol;
- achosion wedi'u cofnodi sy'n ymwneud â data personol a warchodwyd nas adroddwyd yn ffurfiol yn eu cylch wrth Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn ystod y flwyddyn ariannol; ac

- unrhyw achosion sy'n ymwneud â data personol a warchodwyd yn y blynyddoedd ariannol blaenorol.

Gallaf ddatgan nad wyf yn ymwybodol o unrhyw ddigwyddiadau yr oedd angen adrodd arnynt yn 2012-13. Mae polisi diogelwch gwybodaeth y sefydliad ar gael ar gais naill ai drwy lythyr neu drwy e-bost at ask@ombudsman-wales.org.uk.

Y Fframwaith Risg a Rheoli

Yn unol â "Rheoli Arian Cyhoeddus" rwyf wedi cael fy nghefnogi gan y Cynghorydd Ariannol. Mae'n gyfrifydd cymwysedig ac yn ymgymryd â chyfrifoldebau'r cyfarwyddwr cyllid proffesiynol fel sy'n cael ei nodi yn y ddogfen honno. Mae deiliad blaenorol y swydd wedi ymddeol ond llwyddais i recriwtio rhywun yn ei le sy'n gyfrifydd cymwysedig gyda chefnidir ym maes cyllid llywodraeth ganolog.

Rwy'n parhau i wella'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol gadarn er mwyn sicrhau bod y Swyddfa'n gallu canfod, asesu a rheoli risg yn effeithiol. Wrth ymgymryd â'r cyfrifoldeb hwn yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013 cefais gefnogaeth cyfarwyddwr yr wyf wedi dirprwyo rhai o'm cyfrifoldebau iddo. Yn ogystal, y Tîm Rheoli a gadeirir gennyf fi sydd â'r cyfrifoldeb dros oruchwylio rheoli risg. Rwy'n fodlon bod y systemau sydd ar waith yn canfod risgiau posib yn gynnar ac yn caniatáu, trwy reolaeth weithredol, i gamau priodol gael eu cymryd er mwyn lleihau i'r eithaf unrhyw effaith andwyol ar y swyddfa. Fel yr wyf wedi nodi eisoes, mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg yn cael adroddiadau yn rheolaidd ar Restr Risgiau'r swyddfa.

Y Broses Gyllidebu

Yn rhinwedd fy swydd fel Swyddog Cyfrifyddu, rwyf yn sicrhau bod gennyf drefniadau ar waith sy'n cadw rheolaeth dynn ar yr arian cyhoeddus sydd yn fy ngofal. Yn benodol, mae'r Tîm Rheoli yn cael adroddiad monitro cyllideb bob mis sy'n nodi gwir wariant o'i gymharu â'r gwariant a glustnodwyd yn y gyllideb. Mae unrhyw faterion annisgwyl yn ymwneud â gwariant sy'n codi yn ystod y flwyddyn yn cael eu trafod a phennir camau i'w cymryd i sicrhau bod y swyddfa yn cadw o fewn y gyllideb y cytunwyd arni. Nid oes unrhyw ystyriaethau mawr wedi codi yng nghyswllt fy nghyllideb ar gyfer 2012-13. O ran y broses llunio amcangyfrif ariannol ar gyfer 2013-14, cafodd papur yn nodi meini prawf cychwynnol ar gyfer y gyllideb ei drafod gan y Panel Ymgynghorol ar 11 Gorffennaf 2012. Yn dilyn hyn trafodwyd amcangyfrif drafft o'r gyllideb yn y cyfarfod ar 19 Medi 2012. Roedd y papur hwn yn nodi'n llawn yr adnoddau ariannol yr oeddwn i'n eu hystyried yn angenrheidiol i mi allu cyflawni fy nyletswyddau. Wedi hyn, cyflwynais bapur oedd yn cynnwys f'amcangyfrifon ariannol terfynol i Bwyllgor Cyllid Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Ystyriodd y Pwyllgor Cyllid fy mhapur ar 3 Hydref 2012 ac roeddwn yn falch fy mod wedi gallu bod yn bresennol yn y cyfarfod i ateb cwestiynau penodol Aelodau'r

Cynulliad ar fy nghyflwyniad. Cymeradwyodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru f'amcangyfrif ariannol ar gyfer 2013-14.

Casgliad

Gallaf ddatgan nad oedd gwendidau o bwys yn system rheolaeth fewnol y swyddfa yn 2012-13 a effeithiodd ar allu'r swyddfa i gyflawni ei pholisïau, ei nodau a'i hamcanion a bod trefn Lywodraethu Gorfforaethol gadarn ar waith heb unrhyw enghreifftiau o dorri'r Cod Llywodraethu Corfforaethol.

Peter Tyndall
Swyddog Cyfrifyddu

17 Gorffennaf 2013

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru

Ardystiaf fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013 o dan baragraff 17 (2) o atodlen 1 i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) (2005). Mae'r rhain yn cynnwys y Crynodeb Alldro Adnoddau, y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, y Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, y Datganiadau Llifau Arian, y Datganiadau o'r Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr, a'r nodiadau cysylltiedig. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a nodir ynddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad ar Gydnabyddiaeth y nodir ei bod wedi'i harchwilio yn yr adroddiad hwnnw.

Priod Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu a'r Achwilydd

Fel yr eglurir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn gyfrifol am baratoi'r Adroddiad Blynyddol, sy'n cynnwys yr Adroddiad Taliadau a'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) (2005) a chyfarwyddiadau Trysorlys EM a wnaed o dan y Ddeddf ac am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodiau ariannol.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r adroddiad taliadau i'w harchwilio yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Cynhelir archwiliad er mwyn cael tystiolaeth am y symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau cysylltiedig i roi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol, boed hynny drwy dwyll neu wall. Mae hyn yn cynnwys asesu'r canlynol: pa un a yw'r polisiau cyfrifyddu yn briodol i amgylchiadau Ombwdsmon Gwasanathau Cyhoeddus Cymru a pha un a ydynt wedi'u cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu sylweddol a wnaed gan amgylchiadau Ombwdsmon Gwasanathau Cyhoeddus Cymru; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol.

Mae hefyd yn ofynnol i mi gael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Yn ogystal, darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn Adroddiad yr Ombwdsmon ac yn y rhan na chaiff ei harchwilio o'r Adraddiad Taliadau er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar y Datganiadau Ariannol

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar 31 Mawrth 2013 a'i ofyniad arian parod net, ei alldro adnoddau net a'i gost gweithredu net am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus

(Cymru) (2005).

Barn ar Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ymhob ffordd berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Barn ar Faterion Eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhan o'r Adroddiad Taliadau i'w harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) (2005);
- mae'r wybodaeth sy'n cynnwys Adroddiad yr Ombwdsmon a'r rhan heb ei archwilio o'r Adroddiad Taliadau a gynhwysir yn yr datganiad cyfrifon yn gyson â'r datganiadau ariannol.

Materion y Cyflwynaf Adroddiad Arnynt drwy Eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- nid yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â chanllawiau Trysorlys EM;
- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- ni ddatgelwyd gwybodaeth a ddynodwyd gan Drysorlys EM o ran taliadau a thrafodion eraill; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn.

Huw Vaughan Thomas
Auditor General for Wales
24 Cathedral Road
Cardiff
CF11 9LJ

8 Awst 2013

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
Datganiadau Ariannol 2012-13

Crynodeb o'r Alldro Adnoddau

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013

	Amcangyfrif Diwygiedig			Alldro			Cyfanswm yr alldro net o'i gymharu â'r arbediad/ (gormodedd) a amcangyfrifwyd	2011-12
	Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net	Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net		Cyfanswm Net
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		£000
Costau Gweinyddol	3,929	(6)	3,923	4,150	0	4,150		3,737
Llai Gwasanaethau Cronfa Gyfunol Cymru a rennir				189		189		188
Cyfanswm Adnoddau	3,844	(6)	3,838	3,961	0	3,961	(123)	3,549
Gofyniad Arian Parod Net Nodyn 2	3,962		3,962			3,961	1	3,640

Incwm anweithredol a derbyniadau nas ystyrir yn incwm gweithredu

	Amcangyfrif Diwygiedig			Alldro			Cyfanswm yr alldro net o'i gymharu â'r arbediad/ (gormodedd) a amcangyfrifwyd	2011-12
	Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net	Gwariant Gros	Incwm	Cyfanswm Net		Cyfanswm Net
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		£000
Gwerthu Asedau Sefydlog	-	-	-	-	-	-	-	-

Mae'r nodiadau ar dudalennau 38 i 64 yn rhan o'r datganiadau hyn

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Datganiadau Ariannol 2012-13

Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013

	Nodyn	2012-13	2011-12
		£000	£000
Costau gweinyddol			
Costau staff	3	2,568	2,367
Costau gweinyddol eraill heb fod yn rhai staff	4	1,582	1,370
Costau Gweinyddol Gros		4,150	3,737
Incwm Gweithredol	5	-	-
Costau Gweinyddol Net		4,150	3,737
COSTAU GWEITHREDU NET a'r ALLDRO ADNODDAU NET		4,150	3,737

Mae'r holl weithgareddau a ddechreuwyd o fewn y cyfnod yn parhau.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 38 i 64 yn rhan o'r datganiadau hyn

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
Datganiadau Ariannol 2012-13

Datganiad Sefyllfa Ariannol

ar 31 Mawrth 2013

	Nodyn	2012-13		2011-12	
		£000	£000	£000	£000
Asedau anghyfredol					
Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar	7	127		194	
Asedau anniriaethol	8	182		225	
Symiau derbyniadwy sy'n dod yn ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn	9	-		6	
Cyfanswm yr asedau anghyfredol			309		425
Asedau Cyfredol					
Symiau masnach derbyniadwy a symiau derbyniadwy eraill	9	146		197	
Arian a chyfwerth ag arian	10	2		91	
Cyfanswm asedau cyfredol			148		288
Cyfanswm asedau			457		713
Rhwymedigaethau cyfredol					
Symiau masnach taladwy a symiau taladwy eraill	11	(117)		(198)	
Darpariaethau	12	(80)		(78)	
Cyfanswm rhwymedigaethau cyfredol			(197)		(276)
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			260		437
Symiau masnach taladwy a symiau taladwy eraill sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn	11	(25)		(25)	
Darpariaethau	12	(460)		(437)	
			(485)		(462)
			(225)		(25)
Gwarged / (Diffyg) y Gronfa Bensiwn	3		(640)		(690)
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau			(865)		(715)
Ecwiti Trethdalwyr: Cronfa Gyffredinol			(865)		(715)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 38 i 64 yn rhan o'r datganiadau hyn

Peter Tyndall
Swyddog Cyfrifyddu

17 Gorffennaf 2013

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
Datganiadau Ariannol 2012-13

Datganiad Llif Arian

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013

	Nodyn	2012-13	2011-12
		£000	£000
All-lif arian o weithgareddau gweithredu	13	(4,035)	(3,536)
Llif arian net o weithgareddau buddsoddi	14	(14)	(13)
Cyllid gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru	15	3,962	3,731
Cynnydd (gostyngiad) net mewn symiau cyfwerth ag arian cyn addasu ar gyfer taliadau i Gronfa Gyfunol Cymru		(87)	182
Taliadau i Gronfa Gyfunol Cymru		(2)	(91)
Cynnydd (gostyngiad) net mewn symiau cyfwerth ag arian cyn addasu ar gyfer taliadau i Gronfa Gyfunol Cymru		(89)	91
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddechrau'r cyfnod		91	-
Arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod ar ddiwedd y cyfnod		2	91

Mae'r nodiadau ar dudalennau 38 i 64 yn rhan o'r datganiadau hyn

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
Datganiadau Ariannol 2012-13

Datganiad Newidiadau yn Ecwiti Trethdalwyr
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013

	Cronfa Gyffredinol	Cronfa Gyffredinol
	2012 -13	2011 -12
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill 2012	(715)	(316)
Newid yn Ecwiti Trethdalwyr		
Costau gweithredu net	(4,150)	(3,737)
Cyllid gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru	3,962	3,731
Yn ddyledus i Gronfa Gyfunol Cymru		
-Arian parod	(2)	(91)
-Incwm anweithredol	-	-
Gwasanaethau Cronfa Gyfunol Cymru a rennir	189	188
(Diffyg) gwarged actiwaraid	(150)	(490)
Cyfanswm yr incwm a'r costau cydnabyddedig am y flwyddyn	(151)	(399)
Balans ar 31 Mawrth 2013	(866)	(715)

Mae'r Nodiadau ar dudalennau 38 i 64 yn rhan o'r datganiadau hyn

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru Datganiadau Ariannol 2012-13

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol

1. Datganiad am y Polisiâu Cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adroddiadau Ariannol (FReM) y Llywodraeth, a gyhoeddir gan Drysorlys EM, ac sydd mewn grym ar gyfer 2012-13. Mae'r polisiâu cyfrifyddu yn yr FReM yn defnyddio Safonau Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel y maent wedi cael eu mabwysiadu neu eu dehongli ar gyfer y sector cyhoeddus. Lle mae'r Llawlyfr yn caniatáu dewis o ran polisi cyfrifyddu, dewiswyd y polisi cyfrifyddu y tybiwyd iddo fod yr un mwyaf priodol i amgylchiadau penodol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru er mwyn gallu rhoi darlun cywir a theg. Disgrifir y polisiâu cyfrifyddu penodol sydd wedi eu mabwysiadu gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru isod. Fe'u defnyddiwyd yn gyson wrth ddelio ag eitemau yr ystyrir eu bod o bwys mewn perthynas â'r cyfrifon.

1.1 Confensiwn Cyfrifyddu

Paratowyd y cyfrifon hyn dan y confensiwn costau hanesyddol, gan ei addasu i ystyried unrhyw achos lle cafodd gwerth yr asedau sefydlog eu hailbrisio, yn ôl eu gwerth i'r busnes drwy gyfeirio at eu costau cyfredol.

1.2 Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar

Mae gwariant ar eiddo, peiriannau a chyfarpar yn cael ei gyfalafu lle disgwylir i'r hyn a brynir fod ag oes ddefnyddiol o fwy na blwyddyn a lle mae'r gost yn fwy na £1k. Gall asedau sy'n costio llai na £1k gael eu cyfalafu ar yr amod eu bod yn rhai cyfalaf a'u bod yn rhan o gynllun mwy sydd â chyfanswm dros £1k. Dangosir asedau ar eu cost, llai lwfans am ddibrisio. Adeg eu cydnabod ar y cychwyn, mesurir asedau sefydlog ar sail eu cost gan gynnwys costau megis costau gosod, y gellir eu priodoli'n

uniongyrchol i fod at ddibenion eu paratoi ar gyfer y defnydd y bwriadwyd hwynt. Wrth adolygu costau'r asedau sefydlog a brynwyd eisoes a'r prisiau a dalwyd am yr eitemau newydd a brynwyd yn ystod y flwyddyn, nid oes gwahaniaeth o bwys rhwng gwerth llyfr net hanesyddol yr asedau a chost eu hadnewyddu, llai dibrisiant.

1.3 **Dibrisiant**

Caiff asedau eu dibrisio yn ôl cyfraddau a fydd yn eu gostwng i sero neu, os yw'n berthnasol, i amcangyfrif o'u gwerth gweddillol ar sail llinell syth dros eu hoes ddefnyddiol dybiedig yn dilyn taliad dibrisiant blwyddyn lawn cychwynnol ym mlwyddyn eu prynu. Caiff asedau sy'n cael eu datblygu eu dibrisio o'r flwyddyn y defnyddir yr asedau hynny gyntaf. Ac eithrio lle nodir hynny'n wahanol, tybir bod oes asedau fel a ganlyn:

Offer	10 mlynedd neu gyfnod y brydles os yw'n llai
Dodrefn a ffitiadau eraill	10 mlynedd neu, yn achos y ffitiadau, cyfnod y brydles os yw'n llai
Cyfrifiaduron a chyfarpar arall	3 i 10 mlynedd

1.4 **Aседau anniriaethol**

Mae trwyddedau meddalwedd cyfrifiadurol a brynir a meddalwedd a ddatblygir yn cael eu cyfalafu os ydynt yn costio £1k neu ragor ac os yw eu hoes ddefnyddiol yn fwy na blwyddyn. Gall asedau anniriaethol sy'n costio llai na £1k gael eu cyfalafu gyhyd â'u bod yn asedau cyfalaf a'u bod yn rhan o gynllun mwy sydd â chyfanswm dros £1k. Caiff asedau anniriaethol eu hadolygu'n flynyddol er mwyn canfod lleihad yn eu gwerth a chânt eu datgan ar sail cost hanesyddol wedi'i hamorteiddio. Caiff trwyddedau meddalwedd eu hamorteiddio dros gyfnod y drwydded neu dros oes economaidd ddefnyddiol yr offer cyfrifiadurol y maent wedi'u gosod arno,

pa un bynnag yw'r byrraf. Fel arfer, byddai hyn rhwng 3 a 5 mlynedd. Caiff meddalwedd a ddatblygir ei hamorteiddio dros ei hoes ddefnyddiol amcangyfrifedig. Yn y flwyddyn y cânt eu prynu, gwneir taliad amorteiddio blwyddyn lawn gyda'r gweddill yn cael ei amorteiddio ar sail llinell syth dros weddill yr oes amcangyfrifedig.

1.5 **Treth ar Werth (TAW)**

Nid yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru wedi'i gofrestru ar gyfer TAW. Felly datgelir gwariant yn cynnwys TAW.

1.6 **Pensiynau**

Mae'r ymrwymadau pensiwn i staff blaenorol a phresennol yn cael eu cyflawni drwy ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS), sy'n bennaf yn un anghyfrannol a heb ei ariannu, drwy'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a weinyddir drwy Gynllun Pensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg (y Gronfa), a thrwy daliadau uniongyrchol i ddau Gomisiynydd blaenorol dros Weinyddu Lleol yng Nghymru ac un buddiolwr sy'n dal yn fyw. Datgelir y manylion llawn yn y Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol. Caiff costau darparu'r pensiynau hyn eu cynnwys yn y Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr gyda'r enillion a'r colledion actiwaraidd sy'n gysylltiedig â Chynllun Pensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg yn cael eu cynnwys yn y flwyddyn y maent yn codi.

1.7 **Costau gadael yn gynnar**

Lle mae'n ofynnol i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru dalu costau buddion ychwanegol sy'n fwy na'r buddion arferol a delir dan y cynllun pensiwn priodol i weithwyr sy'n ymddeol yn gynnar, caiff y costau hyn eu cynnwys yn llawn yn y Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr pan fydd y rhwymedigaeth yn codi.

1.8 **Prydlesi Gweithredol**

Mae gwariant ar eiddo a brydlesir yn wariant yn y cyfnod y mae'n berthnasol iddo. Mae taliadau ar gyfer cyfarpar yng nghyswllt prydlesi gweithredol yn cael eu rhannu'n gyfartal dros oes y brydles.

1.9 **Costau Staff**

Yn unol ag IAS 19, caiff buddion tymor byr gweithwyr, megis cyflogau a chyfraniadau nawdd cymdeithasol, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, yn ogystal â buddion anariannol ar gyfer gweithwyr cyfredol, eu cydnabod pan fydd gweithiwr wedi darparu gwasanaethau'n gyfnewid am y buddion hynny.

1.10 **Incwm Gweithredol**

Cyfrifir ar gyfer llog banc yn y flwyddyn mae'n codi. Credydir incwm arall i'r flwyddyn gyfrifo y gwneir y gwaith ynddi.

1.11 **Incwm anweithredol**

Mae incwm anweithredol y mae'n rhaid ei ildio i Gronfa Gyfunol Cymru yn dod o werthu asedau sefydlog.

1.12 **Grantiau'r Llywodraeth**

Cyfrifir ar gyfer grantiau'r llywodraeth yn y flwyddyn y'u ceir.

1.13 **Cyfnewid Arian Tramor**

Mae trafodion busnes mewn arian tramor yn cael eu trosi'n sterling yn ôl y cyfraddau sydd mewn grym ar ddyddiadau'r trafodion hyn.

1.14 **Offerynnau Ariannol**

Offeryn ariannol yw unrhyw gontract sy'n rhoi ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i endid arall. Nid oes gan yr Ombwdsmon unrhyw offerynnau ariannol cymhleth o dan y disgrifiad a

ddarperir gan IAS 32. Y prif offerynnau ariannol sy'n cael eu dal yw'r symiau taladwy a'r symiau derbyniadwy. Ystyrir y rhain yn fenthyciadau a symiau derbyniadwy yn unol ag IAS 39. Felly fe'u datgelir yn y cyfrifon ar sail cost wedi'i hamorteiddio.

1.15 **Darpariaethau**

Symiau yw'r rhain y mae'r swm neu'r amseru sy'n berthnasol iddynt yn ansicr ar ddyddiad y fantolen ar sail yr amcangyfrif gorau o'r gwariant sydd ei angen i setlo'r ymrwymadau. Pan fydd effaith gwerth amser arian yn sylweddol, caiff y llifoedd arian amcangyfrifedig yr addaswyd yn ôl risg eu disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd ddisgownt a argymhellir gan Drysorlys EM.

1.16 **Adroddiadau Segmentol**

Ni ystyrir bod unrhyw segmentau gweithredu i adrodd arnynt ar wahân yn unol ag IFRS 8; ond mae'r Ombwdsmon wedi dewis datgelu'n ychwanegol y gwariant sy'n gysylltiedig â phedwar prif amcan y swyddfa. Mae'r dulliau a ddefnyddir i ddyrannu costau wedi eu dyfeisio i roi'r darlun mwyaf cywir o gostau rhedeg swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Sail y dosrannu yw amcangyfrif o'r amser a dreulir ar amcanion y swyddfa gan y staff, ac eithrio gwariant y gellir ei briodoli'n uniongyrchol. Ni ddarperir adroddiad ar y wybodaeth hon yn fewnol.

2. Cysoni Adnoddau â'r Gofynion Arian Parod Net

	Nodyn	2012-13 Amcangyfrif diwygiedig	2012-13 Cyfanswm yr Alldro Net	Cyfanswm yr alldro net o'i gymharu â'r arbediad/(gormodedd) a amcangyfrifwyd diwygiedig	2011-12 Alldro Diwygiedig
		£000	£000	£000	£000
Alldro Adnoddau net Datganiad am y Gwariant Net Cynhwysfawr			4,150		3,737
Llai Gwasanaethau Cronfa Gyfunol Cymru a rennir	4		(189)		(188)
Gofynion Adnoddau Net		3,838	3,961	-123	3,549
Gofynion Cyfalaf Net	7/8	14	14	-	13
Symudiad mewn darpariaethau	12	-20	-25	5	(8)
Taliadau cyfalaf	4	-126	-125	-1	(122)
Symudiadau mewn dyledwyr/credydwyr	13	25	-64	89	(2)
Cyllido pensiynau	3	231	200	31	210
Gofyniad net o ran arian Crynodeb o'r Alldro Adnoddau		3,962	3,961	1	3,640

3. Niferoedd a Chostau Staff

Dyma gyfanswm y costau cyflogi:

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Staff parhaol:		
Cyflogau	1,883	1,850
Costau Nawdd Cymdeithasol	149	136
Costau Pensiwn	373	370
Symudiadau yn y gronfa pensiwn	134	(2)
Cyfanswm	2,539	2,354
Staff dros dro	25	11
Costau Nawdd Cymdeithasol	1	1
Costau Pensiwn	3	1
Cyfanswm	29	13
Cyfanswm costau cyflogaeth	2,568	2,367

Mae costau staff dros dro yn cynnwys staff asiantaeth ynghyd ag unrhyw unigolion a gyflogwyd ar gontract dros dro. Nid yw'r costau cyflogau a nodwyd uchod yn dangos costau cyflogaeth a chostau cysylltiedig yr ombwdsmon. Mae'r rheswm dros y gwahaniaeth wedi'i nodi yn yr Adroddiad Taliadau (gweler tudalen 15).

Yr oedd nifer gyfartalog y staff a gyflogwyd ar sail cyfwerth ag amser llawn (gan gynnwys uwch reolwyr) yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	2012-13	2011-12
	Nifer	Nifer
Uwch reolwyr	2	2
Ymchwilio i gwynion	42	42
Staff Gwasanaethau Corfforaethol / Gweithredol	9	9
Cyfanswm	53	53

Mae'r uchod yn cynnwys Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

At ddibenion cymharu, cyfanswm y costau cyflogaeth gyda'r Ombwdsmon yw:

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Ombwdsmon	189	188
Swyddfa	2,565	2,367
Cyfanswm	2,754	2,555

Pensiynau

Mae dau gynllun pensiwn yn cael eu gweithredu ar ran y staff presennol. Wrth brisio un o'r cynlluniau hyn, y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, mae'r actiwari wedi cyfrifo mai'r diffyg ar 31 Mawrth 2013 yw £640k. Mae hyn yn adlewyrchu pwysau'r economi – llai o enillion ar asedau a llai o log.

Y mae rhwymedigaeth barhaus o hyd i dalu pensiynau tri chyn Ombwdsmon neu unrhyw berthnasau dibynnol.

(a) Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil

Pensiynau'r Gwasanaeth Sifil

Darperir buddion pensiwn drwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 30 Gorffennaf 2007 ymlaen, gall aelodau'r cynllun pensiwn fod yn un o bedwar cynllun buddion diffiniedig; naill ai cynllun cyflog terfynol (**clasurol, premiwm a chlasurol a mwy**); neu gynllun gyrfa gyfan (**nuvos**). Nid yw'r trefniadau statudol hyn wedi'u cyllido ac mae cost y buddion yn cael ei thalu gan swm a benderfynir drwy bleidlais gan y Senedd bob blwyddyn. Mae pensiynau sy'n daladwy dan y cynlluniau **clasurol, premiwm, clasurol a mwy** a **nuvos** yn cael eu cynyddu'n flynyddol yn unol â deddfwriaeth Cynyddu Pensiynau. Gall aelodau sy'n ymuno o Hydref 2002 ymlaen ddewis naill ai'r trefniant buddion diffiniedig priodol neu bensiwn cyfranddeiliaid 'prynu arian' gyda chyfraniad cyflogwr (cyfrif pensiwn **partneriaeth**).

Pennir cyfraniadau'r gweithiwr ar gyfradd o 1.5% o enillion pensiynadwy ar gyfer y cynllun **clasurol**, a 3.5% ar gyfer y cynlluniau **premiwm, clasurol a mwy** a

nuvos. Bydd cynnydd mewn cyfraniadau gweithwyr yn berthnasol o 1 Ebrill 2012 ymlaen. Mae'r buddion o dan y cynllun **clasurol** yn cronni ar gyfradd o 1/80fed o'r cyflog pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Yn ogystal, telir cyfandaliad sydd gyfwerth â thair blynedd o bensiwn cychwynnol pan fydd gweithiwr yn ymddeol. Gyda'r cynllun **premiwm**, mae'r buddion yn cronni ar gyfradd o 1/60fed o enillion pensiynadwy terfynol am bob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r cynllun **clasurol**, does dim cyfandaliad awtomatig. Mae **Clasurol a Mwy** yn ei hanfod yn gynllun hybrid gyda buddion yng nghyswllt gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras fel y cynllun **Clasurol**, a buddion am wasanaeth ar ôl Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo fel yn y cynllun **Premiwm**. Gyda **nuvos**, mae'r aelod yn cronni pensiwn ar sail ei enillion pensiynadwy tra'i fod yn aelod o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) mae cyfrif pensiwn a enillwyd yr aelod yn cael ei gredu gyda 2.3% o'i enillion pensiynadwy ym mlwyddyn honno'r cynllun ac mae'r pensiwn cronedig yn cael ei gynyddu yn ôl deddfwriaeth Cynyddu Pensiynau. Ym mhob achos, gall aelodau ddewis rhoi rhan o'u pensiwn heibio (cyfnewid) i gael cyfandaliad hyd at y terfynau a bennir gan Ddeddf Cyllid 2004.

Mae'r cyfrif pensiwn **partneriaeth** yn drefniant pensiwn cyfranddeiliaid. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol o rhwng 3% a 12.5% (gan ddibynnu ar oed yr aelod) i bensiwn cyfranddeiliaid a ddewisir gan y gweithiwr o banel o dri darparwr. Nid oes raid i'r gweithiwr gyfrannu, ond os bydd yn gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn talu swm cyfatebol hyd at derfyn o 3% o gyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Bydd cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.8% ychwanegol o gyflog pensiynadwy i dalu costau yswiriant risg a ddarperir yn ganolog (marw tra'n dal i weithio ac ymddeol oherwydd salwch).

Y pensiwn cronedig a nodir yw'r pensiwn y mae gan yr aelod hawl i'w dderbyn pan fydd yn cyrraedd oed pensiwn, neu'n syth pan fydd yn peidio â bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os ydyw eisoes wedi cyrraedd neu dros oed pensiwn. 60

yw'r oedran pensiwn ar gyfer aelodau cynlluniau **clasurol, premiwm a chlasurol a mwy**, a 65 ar gyfer aelodau **nuvos**.

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil yn gynllun buddion diffiniedig sawl-cyflogwr nas cyllidir, ond ni all Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru nodi ei gyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau sy'n sail iddo. Prisiwyd y cynllun gan Actiwari'r cynllun ar 31 Mawrth 2007. Penodwyd Actiwari newydd i fod yn gyfrifol am y Cynllun o 1 Ebrill 2012 ymlaen. Mae manylion ar gael yng nghyfrifon adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Pensiwn Sifil (www.civilservice-pensions.gov.uk).

Ar gyfer 2012-13, roedd cyfraniadau cyflogwyr o £338k yn daladwy i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) (2011-12 321k) ar un o bedwar cyfradd rhwng 16.7% a 24.3% o gyflog pensiynadwy, ar sail bandiau cyflog. Mae Actiwari'r cynllun yn adolygu cyfraniadau'r cyflogwr bob pedair blynedd fel arfer ar ôl priso'r cynllun yn llawn. Pennir cyfraddau'r cyfraniadau i gwrdd â chost buddiannau sy'n cronni yn ystod 2012-13 i'w talu pan fydd yr aelod yn ymddeol ac nid y buddion a delir yn ystod y cyfnod hwn i rai sydd eisoes yn bensiynwyr.

Gall gweithwyr ddewis agor cyfrif pensiwn partneriaeth, pensiwn cyfranddeiliaid gyda chyfraniad gan y cyflogwr. Cafodd cyfraniadau cyflogwr o £7K (2011-12 £6k) eu talu i un neu fwy o'r panel o dri darparwr pensiynau cyfranddeiliaid sydd wedi'u penodi. Mae cyfraniadau'r cyflogwr yn seiliedig ar oedran, ac maent yn amrywio o 3% i 12.5% o gyflog pensiynadwy. Mae cyflogwyr hefyd yn rhoi cyfraniad sy'n cyfateb i gyfraniadau'r gweithwyr hyd at 3% o gyflog pensiynadwy. Yn ychwanegol, roedd cyfraniadau gan y cyflogwr o £638 (2011-12 £449), 0.8% o gyflog pensiynadwy, yn daladwy i'r PCSPS ar gyfer talu costau buddion cyfandaliad yn y dyfodol yn sgil marwolaeth mewn gwaith ac ymddeol oherwydd iechyd gwael y gweithwyr hynny.

Nid oedd unrhyw gyfraniadau'n daladwy nac wedi'u talu ymlaen llaw i ddarparwyr y pensiwn partneriaeth ar ddyddiad y fantolen.

(b) Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Mae'r datgeliadau isod yn gysylltiedig â rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Caerdydd a Bro Morgannwg (y "Gronfa") sydd wedi'u cyllido, sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Oherwydd bod y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn un a gyllidir rhaid i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru a'i staff sy'n aelodau o'r cynllun dalu cyfraniadau i'r Gronfa, wedi'u cyfrifo ar lefel sydd â'r bwriad o gydbwysu rhwymedigaethau'r pensiwn ag asedau buddsoddiadau.

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn cydnabod enillion a cholledion yn llawn, yn uniongyrchol drwy'r Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr. Yn unol â Safonau Adroddiadau Ariannol Rhyngwladol, mae'n ofynnol i ddatgelu gwybodaeth benodol sy'n ymwneud ag asedau, rhwymedigaethau, incwm a gwariant sy'n ymwneud â chynlluniau pensiwn.

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn amcangyfrif y caiff gwerth £280k o gyfraniadau eu talu i mewn i'r Gronfa yn y flwyddyn ariannol nesaf.

Datgelu o dan IAS19 (buddion a ariennir gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol)

Cynhaliwyd prisiad diweddaraf yr actiwari o rwymedigaethau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar 31 Mawrth 2010. Mae'r rhwymedigaethau wedi cael eu hamcangyfrif gan yr actiwari cymwysedig annibynnol ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu credyd unedau. Y prif dybiaethau a ddefnyddiwyd gan yr actiwariaid cymwysedig annibynnol, Aon Hewitt, wrth ddiweddarau prisiad diweddaraf y Gronfa at ddibenion IAS19 oedd:

Prif dybiaethau ariannol (% y flwyddyn)

	31 Mawrth 2013	31 Mawrth 2012	31 Mawrth 2011
Cyfradd ddisgownt	4.2	4.7	5.5
Chwyddiant y Mynegai Prisiau Manwerthu	3.6	3.4	3.6
Chwyddiant y Mynegai Prisiau Defnyddwyr	2.7	2.4	2.7
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau a delir*	2.7	2.4	2.7
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau gohiriedig*	2.7	2.4	2.7
Cyfradd y cynnydd cyffredinol mewn cyflogau**	4.6	4.4	4.6

* Goruwch unrhyw gynnydd yn yr Isafswm Pensiwn Gwarantedig a delir pan fo hynny'n briodol

** Yn ogystal, mae'r actiwari wedi caniatáu ar gyfer yr un graddfeydd cyflog dyrchafu sy'n gysylltiedig ag oedran ag a ddefnyddiwyd ym mhrisiad yr actiwari o'r Cronfeydd ar 31 Mawrth 2010.

Tybiaethau ynghylch y gyfradd marwolaethau

Mae'r tybiaethau ynghylch y gyfradd marwolaethau'n seiliedig ar y marwolaethau a brofwyd yn ddiweddar ymysg aelodau'r Gronfa ac yn caniatáu ar gyfer gwelliannau a ddisgwylir yn y dyfodol yn y gyfradd marwolaethau.

Marwolaethau ar ôl ymddeol (ymddeol mewn iechyd arferol)	31 Mawrth 2013	31 Mawrth 2012
Dynion Tabl sylfaenol Blwyddyn Geni	Iechyd Arferol SAPS Safonol - Symiau Isel (S1NMA_L)	Iechyd Arferol SAPS Safonol - Symiau Isel (S1NMA_L)
Cyfradd yn uwch na'r tabl sylfaenol * (blynyddoedd)	0	0
Codi'n uwch na chyfraddau'r tabl sylfaenol	100%	100%
Gwelliannau i gyfraddau'r tabl sylfaenol	CMI_2009 gyda chyfradd gwella tymor hir o 1.25% y flwyddyn	CMI_2009 gyda chyfradd gwella tymor hir o 1.25% y flwyddyn
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 oed (yn 65 oed ar ddyddiad y cyfrifyddu)	24.0	23.9
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 oed (yn 45 oed ar ddyddiad y cyfrifyddu)	25.7	25.6
Merched Tabl sylfaenol Blwyddyn Geni	Iechyd Arferol SAPS Safonol – Pob Swm (S1NFA_L)	Iechyd Arferol SAPS Safonol – Pob Swm (S1NFA_L)
Cyfradd yn uwch na'r tabl sylfaenol * (blynyddoedd)	0	0
Codi'n uwch na chyfraddau'r tabl sylfaenol	80%	80%
Gwelliannau i gyfraddau'r tabl sylfaenol	CMI_2009 gyda chyfradd gwella tymor hir o 1.25% y flwyddyn	CMI_2009 gyda chyfradd gwella tymor hir o 1.25% y flwyddyn
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 oed (yn 65 oed ar ddyddiad y cyfrifyddu)	26.8	26.7
Oes yn y dyfodol ar ôl 65 oed (yn 45 oed ar ddyddiad y cyfrifyddu)	28.8	28.7

* Mae cyfradd o x o flynyddoedd yn golygu y tybir y bydd aelodau'r Gronfa'n dilyn patrwm marwoldeb y tabl sylfaenol am x o flynyddoedd yn hŷn na hwynt. Mae'r cyfraddau a ddangosir yn berthnasol i ymddeoliadau iechyd arferol.

	31 Mawrth 2013	31 Mawrth 2012
Cyfnewid	Tybiwyd bod pob aelod yn cyfnewid 50% o'r uchafswm a ganiateir o'u hawl pensiwn cyn 1 Ebrill 2010 am gyfandaliad ychwanegol.	Tybiwyd bod pob aelod yn cyfnewid 50% o'r uchafswm a ganiateir o'u hawl pensiwn cyn 1 Ebrill 2010 am gyfandaliad ychwanegol.
	Tybiwyd bod pob aelod yn cyfnewid 75% o'r uchafswm a ganiateir o'u hawl pensiwn ar ôl 31 Mawrth 2010 am gyfandaliad ychwanegol.	Tybiwyd bod pob aelod yn cyfnewid 75% o'r uchafswm a ganiateir o'u hawl pensiwn ar ôl 31 Mawrth 2010 am gyfandaliad ychwanegol.

Enillion disgwylidig ar asedau

Mae rhaniad yr asedau'n fras ar gyfer y Gronfa i gyd (yn seiliedig ar ddata a ddarperir gan Awdurdod Gweinyddu'r Gronfa) i'w weld yn y tabl isod. Dangosir hefyd y cyfraddau enillion tybiedig a fabwysiadwyd gan y cyflogwr ar gyfer IAS19.

	Cyfradda u enillion disgwylidig tymor hir ar 31 Mawrth 2013	Amcangyfrif o raniad yr asedau ar 31 Mawrth 2013	Cyfraddau enillion disgwylidig tymor hir ar 31 Mawrth 2012*	Amcangyfrif o raniad yr asedau ar 31 Mawrth 2012	Cyfraddau enillion disgwylidig tymor hir ar 31 Mawrth 2011*	Rhaniad yr asedau ar 31 Mawrth 2011
	% y flwyddyn	%	% y flwyddyn	%	% y flwyddyn	%
Ecwitiau	7.8	76.0	8.1	72.1	8.4	74.7
Eiddo	7.3	5.6	7.6	6.3	7.9	4.2
Bondiau'r Llywodraeth	2.8	7.5	3.1	7.7	4.4	4.9
Bondiau Corfforaethol	3.8	9.1	3.7	8.8	5.1	11.2
Arian parod	0.9	1.2	1.8	1.3	1.5	1.1
Arall **	7.8	0.6	8.1	3.8	8.4	3.9
Cyfanswm	6.9	100.0	7.2	100.0	7.7	100.0

Nid yw'r gyfradd enillion disgwylidig tymor hir ar 31 Mawrth 2013 yn hollol angenrheidiol gan fod y cyfrif Elw a Cholled ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol, dan y safon IAS newydd, yn

cynnwys eitem gyllido unigol yn hytrach na chostau llog ac enillion disgwylidig ar wahân ar eitemau asedau. I bob pwrpas, caiff elfen enillion disgwylidig ar asedau'r eitem gyllido ei chyfrifo gan ddefnyddio'r dybiaeth cyfradd ddisgownt.

**Mae'r gyfradd enillion gyffredinol ddisgwylidig ar asedau'r Gronfa yn ffigur cyfartalog wedi'i bwysoli o gyfraddau enillion disgwylidig unigol pob dosbarth ased unigol, ac fe'i dangosir yn rhes isaf y tabl uchod.*

*** Ymysg y daliadau eraill y mae cronfeydd rhagfantoli, daliadau arian cyfred, blaendrafodion dyrannu asedau ac eraill. Mae AON Hewitt wedi tybio y bydd y rhain yn darparu enillion yn unol ag ecwitiau.*

Disgrifiad naratif o'r sail a ddefnyddiwyd i benderfynu ar yr enillion disgwylidig

Mae AON Hewitt ar ran Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, yn defnyddio dull blociau adeiladu wrth benderfynu ar y gyfradd enillion ar gyfer asedau'r Cronfeydd. Astudir y marchnadoedd hanesyddol a thybir bod asedau mwy ansefydlog yn cynhyrchu enillion gwell sy'n gyson ag egwyddorion y farchnad gyfalaf a dderbynnir yn eang. Nodir y gyfradd enillion dybiedig ar gyfer pob categori o ased yn y nodyn hwn. Wedyn ceir y gyfradd enillion ddisgwylidig gyffredinol ar gyfer yr asedau drwy gyfuno'r enillion disgwylidig ar gyfer pob categori o ased dros ddyraniad gwirioneddol yr asedau ar gyfer y Gronfa ar 31 Mawrth 2013.

Cysoni'r statws nodedig â'r Datganiad Sefyllfa Ariannol

	Gwerth ar 31 Mawrth 2013	Gwerth ar 31 Mawrth 2012	Gwerth ar 31 Mawrth 2011
	£M	£M	£M
Gwerth teg yr asedau	4.79	4.09	3.97
Gwerth presennol yr ymrwymiad o ran y buddion diffiniedig a ariennir	5.43	4.78	4.31
Ased/(rhwymedigaeth) pensiwn cyn ystyried paragraff 58	(0.64)	(0.69)	(0.34)
Addasiad yng nghyswllt paragraff 58	0.00	0.00	(0.07)
Ased/(Rhwymedigaeth) pensiwn a gydnabyddir yn y fantolen	(0.64)	(0.69)	(0.41)

Taliadau i'r Gwarged neu'r Diffyg yng nghyswllt Darparu Gwasanaethau

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012
	£M	£M
Cost bresennol y gwasanaeth	0.04	0.03
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.00	0.00
Cost llog	0.22	0.23
Enillion disgwylidig ar asedau	(0.30)	(0.30)
Cost cwtogi	0.00	0.00
Cost setliad	0.00	0.00
Costau cydnabyddedig	(0.04)	(0.04)

Newidiadau i werth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig yn ystod y cyfnod cyfrifyddu

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012
	£M	£M
Ymrwymiad buddion diffiniedig agoriadol	4.78	4.31
Cost bresennol y gwasanaeth	0.04	0.03
Cost llog	0.22	0.23
Cyfraniadau gan gyfranogwyr	0.01	0.01
(Enillion)/colledion actiwaraidd ar rwymedigaethau *	0.54	0.35
Buddion net a dalwyd #	(0.16)	(0.15)
Cost y gwasanaeth yn y gorffennol	0.00	0.00
Cyfuniadau Busnes	0.00	0.00
Cwtogiadau	0.00	0.00
Setliadau	0.00	0.00
Ymrwymiad buddion diffiniedig terfynol	5.43	4.78

* Yn cynnwys newidiadau i'r tybiaethau actiwaraidd.

Yn cynnwys llif arian net o'r Gronfa yng nghyswllt y cyflogwr, heb gynnwys cyfraniadau ac unrhyw gyfandaliadau a dalwyd yn sgil marwolaeth mewn gwaith, ac yn cynnwys lwfans bras ar gyfer cost ddisgwylidig cyfandaliadau a delir yn sgil marwolaeth mewn gwaith.

Newidiadau i werth teg yr asedau yn ystod y cyfnod cyfrifyddu

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012
	£M	£M
Gwerth teg agoriadol yr asedau	4.09	3.97
Enillion disgwylidig ar asedau	0.30	0.30
Enillion/(colledion) actiwaraidd ar asedau	0.28	(0.21)
Cyfraniadau gan y cyflogwr	0.27	0.17
Cyfraniadau gan y cyfranogwyr	0.01	0.01
Buddion net a dalwyd #	(0.16)	(0.15)
Cyfuniadau Busnes	0.00	0.00
Setliadau	0.00	0.00
Gwerth teg terfynol yr asedau	4.79	4.09

Yn cynnwys y llif arian net allan o'r Gronfa yng nghyswllt y cyflogwr, heb gynnwys cyfraniadau ac unrhyw gyfandaliadau a dalwyd yn sgil marwolaeth mewn gwaith, ac yn cynnwys lwfans bras ar gyfer cost ddisgwylidig cyfandaliadau a delir yn sgil marwolaeth mewn gwaith.

Enillion gwirioneddol ar asedau

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012
	£M	£M
Enillion disgwylidig ar asedau	0.30	0.30
Enillion/(colledion) actiwaraidd ar asedau	0.28	(0.21)
Enillion gwirioneddol ar asedau	0.58	0.09

Dadansoddiad o'r symiau a gydnabyddir mewn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012
	£M	£M
Cyfanswm enillion/(colledion) actiwaraidd	(0.26)	(0.56)
Addasiad yng nghyswllt paragraff 58	0.00	0.00
Cyfanswm enillion/(colledion)	(0.26)	(0.56)

Hanes gwerthoedd asedau, gwerth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig a gwarged/diffyg

	Ar 31 Mawrth				
	2013	2012	2011	2010	2009
	£M	£M	£M	£M	£M
Gwerth teg yr asedau	4.79	4.09	3.97	4.06	3.10
Gwerth presennol yr ymrwymiad buddion diffiniedig	5.43	4.78	4.31	4.91	3.67
Gwarged / (Diffyg)	(0.64)	(0.69)	(0.34)	(0.85)	(0.57)

Hanes o enillion a cholledion a brofwyd *

	Ar 31 Mawrth				
	2013	2012	2011	2010	2009
	£M	£M	£M	£M	£M
Enillion/(colledion) a brofwyd ar asedau					
▪ Swm £M	0.28	(0.21)	(0.15)	0.86	(1.00)
▪ Canran yr asedau	5.8%	-5.1%	-3.8%	21.2%	-32.3%
Enillion (colledion) a brofwyd ar rhwymedigaethau #					
▪ Swm £M	0.01	(0.05)	0.09	0.06	(0.02)
▪ Canran o werth cyfredol y rhwymedigaethau	0.2%	-1.0%	2.1%	1.2%	-0.5%

* Gellir datblygu'r hanes dros amser ac nid oes angen ei rhoi at ei gilydd yn ôl-weithredol (a chyn gynted ag y bydd wedi'i chwblhau bydd yn dangos y cyfnod cyfredol a'r pedwar cyfnod blaenorol).

Mae'r eitem hon yn cynnwys enillion/(colledion) yng nghyswllt y rhwymedigaethau a brofwyd yn unig ac nid yw'n cynnwys unrhyw newid yn y rhwymedigaethau yng nghyswllt newidiadau yn y tybiaethau actiwaraid a ddefnyddiwyd.

Symiau wedi'u hailgyfrifo a gydnabyddir mewn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall

	Blwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013
	£M
Enillion/(colledion) o ran rhwymedigaethau oherwydd newid mewn tybiaethau	(0.55)
Enillion/(colledion) o ran rhwymedigaethau a brofwyd yn ystod y flwyddyn	0.01
Addasiad yng nghyswllt paragraff 58	0.00
Enillion/(colledion) actiwaraid ar asedau'r cynllun	0.39
Cyfanswm enillion (colledion) cydnabyddedig yn yr IGCA	(0.15)

Cyfraniadau ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben ar 31 Mawrth 2013

Cyfraniadau rheolaidd y cyflogwr i'r gronfa ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2013 oedd £0.27m. Ar ben hynny, mae'n bosib y bydd angen Cyfraniadau Straen ar Gronfa.

Terfynu'r cynllun

Mae'r wybodaeth am bensiynau a ddarperir uchod yn cydymffurfio â gofynion IAS 19. Mae hyn yn dangos diffyg o £640k ar 31 Mawrth 2013. Rhoddwyd trefniadau ar waith gyda'r Gronfa Bensiwn i wneud taliadau cyfnodol er mwyn darparu ar gyfer y rhwymedigaeth ariannol a fydd yn codi pan na fydd rhagor o aelodau gweithredol i'w cael; 2017-18 yn ôl yr amcangyfrif ar hyn o bryd. Mae'r sail a ddefnyddir i gyfrifo'r rhwymedigaeth honno'n wahanol i'r un sy'n berthnasol o dan IAS 19 gan y bydd yn rhaid sicrhau y gellir delio â'r holl ymrwymadau wedi dyddiad terfynu'r cynllun oherwydd wedi hynny bydd unrhyw rwymedigaeth ariannol i'r dyfodol yn cael ei hysgwyddo gan y Gronfa Bensiwn. Adolygir yr amcangyfrif o'r rhwymedigaeth honno mewn perthynas â therfynu ym mhob adolygiad tair blynedd o'r cynllun oni bai y caiff y cynllun ei derfynu. Yr amcangyfrif o ran y rhwymedigaeth mewn perthynas â therfynu adeg y prisiad diwethaf oedd £1.6 miliwn. Mae'r gweithdrefnau a nodwyd yng Nghlanllawiau Trysorlys E.M. ar Gyllidebu Cyfunol wedi lwfio ar gyfer darpariaeth ariannol i ymdrin â'r rhwymedigaeth hon.

Cynnydd ym Mhensiynau'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Yn natganiad Cyllideb y DU ar 22 Mehefin 2010, cyhoeddodd Canghellor y Trysorlys y byddai'r Llywodraeth, o 1 Ebrill 2011 ymlaen, yn defnyddio'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) yn hytrach na'r Mynegai Prisiau Manwerthu (RPI) ar gyfer mynegeio prisiau budd-daliadau a chredydau treth; ac y byddai hyn hefyd yn berthnasol i bensiynau'r gwasanaethau cyhoeddus drwy'r cyswllt statudol â mynegeio Ail Bensiwn y Wladwriaeth. Gan fod adolygiad barnwrol wedi cadarnhau y gellir defnyddio CPI ar gyfer cynnydd mewn pensiynau mae'r

ffigurau sy'n adlewyrchu'r newid hwn a nodwyd yn ffigurau 2012/13 yn parhau i fod yn berthnasol.

(c) Pensiynau i gyn Ombwdsmyrn

Gyda chytundeb Ysgrifennydd Gwladol Cymru ym 1991, a chadarnhad dilynol drwy Offeryn Statudol 1993 Rhif 1367, daeth Comisiynwyr Llywodraeth Leol yn gymwys i ymuno â'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Fodd bynnag, mae pensiynau'r tri Chomisiynydd Llywodraeth Leol blaenorol yn parhau'n gyfrifoldeb Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, ac yn cael eu talu drwy'r Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr.

Mae pensiynau'n cael eu cynyddu'n flynyddol yn unol â chynlluniau pensiwn eraill yn y Sector Cyhoeddus. Mae sail y cyfrifiadau ar gyfer y Cynnydd Blynyddol mewn Pensiynau wedi cael ei newid o ddefnyddio'r symudiad blynyddol seiliedig ar y Mynegai Prisiau Manwerthu i'r Mynegai Prisiau Defnyddwyr. Mae maint y cynnydd wedi'i nodi yn Offeryn Statudol 2012 Rhif 782. Eleni, y cynnydd oedd 2.2% a bydd hwn mewn grym o 8 Ebrill 2013 ymlaen. Yn 2011-12 y cynnydd oedd 5.2%.

Cyfanswm y taliadau yn ystod 2012-13 oedd £79k (£77k yn 2011-12). Mae'r rhwymedigaethau sy'n deillio o'r ymrwymiad i gyllido'r pensiynau hyn, ynghyd ag unrhyw bensiynau dibynyddion, wedi eu cyfrifo i fod yn £535k (£487k yn 2011-12). Cyflawnwyd y cyfrifiad i bennu'r rhwymedigaeth gyffredinol yn fewnol drwy ddefnyddio tablau disgwyliadau oes ar gyfer dynion a menywod yng Nghymru oddi ar wefan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae cyfradd ddisgownt o 2.35% (2.8% yn 2011-12) wedi'i defnyddio yn unol ag arweiniad gan y Trysorlys y dylid rhoi disgownt ar gyfer yr holl rwymedigaethau pensiwn. Dangosir manylion pellach dan symudiadau mewn darpariaethau (Nodyn 12).

4. Costau Gweinyddol heb fod yn rhai staff

	2012-13		2011-12	
	£000		£000	
Rhenti dan brydlesau gweithredol	235		234	
Ffi Archwilwyr Allanol	19		19	
Gwasanaethau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru a Grant Thorton	-		-	
Cynghorwyr Proffesiynol	336		281	
Costau eiddo eraill	102		110	
Gwasanaethau cyfrifiadurol	189		132	
Costau swyddfa	145		118	
Teithio a chynhaliaeth	33		26	
Recriwtio a Hyfforddi	75		40	
Cyfathrebu	132		98	
Gwasanaethau sefydlog y Gronfa Gyfunol (Cyflog a chostau cysylltiedig yr Ombwdsmon a delir o Gronfa Gyfunol Cymru)	189		188	
Is-gyfanswm		1,455		1,246
Dibrisiant	80		77	
Tâl Amorteiddio	45		45	
Colled wrth waredu	-		-	
Darpariaeth ar gyfer ailaddurno swyddfeydd yn y dyfodol	2		2	
Is-gyfanswm		127		124
Cyfanswm y Costau Gweinyddol Eraill		1,582		1,370

5. Incwm Gweithredol

Daw'r incwm a dderbynnir o fuddsoddi cronfeydd dros ben yn y tymor byr ac o secondiad dros dro ymchwilydd.

	2012-13		2011-12	
	£000		£000	
Staff ar secondiad		-		-
Llog derbyniadwy		-		-
Cyfanswm yr incwm gweithredol		-		-

6. Costau Gweithredu yn ôl Nodau ac Amcanion

Amlinellir costau darparu gwasanaeth Ombwdsmon o'r radd flaenaf i Gymru isod.

Dyrannwyd i bob amcan fel a ganlyn:

- (a) Amcangyfrif o'r amser staff a dreuliwyd ar yr amcan
- (b) Dyrannu gwariant yn uniongyrchol
- (c) Dosrannu costau eraill ar sail pro rata i'r amcangyfrif amser staff

	2012-13			2011-12		
	Gros	Incwm	Net	Gros	Incwm	Net
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Codi ymwybyddiaeth am ein gwasanaeth er mwyn i bobl ddeall yr hyn yr ydym yn ei wneud, a bod pawb y mae angen y gwasanaeth arnynt yn gallu cael gafael arno a'i ddefnyddio	301	-	301	260	-	260
Bod â phrosesau o ansawdd da ar gyfer delio â chwynion, sy'n ystyried ac yn penderfynu ar gwynion yn drylwyr ond yn gymesur, ac yn cyfleu'u penderfyniadau'n glir	3,069	-	3,069	2768	-	2768
Gweithio gyda chyrrff cyhoeddus yng Nghymru er mwyn darparu gwasanaethau cyhoeddus o safon well o ganlyniad i'r gwersi y gellir eu dysgu o'r cwynion yr ydym yn ymchwilio iddynt	586	-	586	550	-	550
Dangos bod ein hadnoddau'n cael eu defnyddio'n effeithlon ac effeithiol.	194	-	194	159	-	159
Costau gweithredu net	4,150	-	4,150	3737	-	3737

7. Eiddo, Offer a Chyfarpar

	Offer	Cyfrifiaduron a chyfarpar arall	Dodrefn a ffitiadau eraill	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Cost neu brisiad ar 1 Ebrill 2012	156	173	297	626
Ychwanegiadau	-	12	-	12
Ar 31 Mawrth 2013	156	185	297	638
Dibrisiant				
Ar 1 Ebrill 2012	(102)	(131)	(198)	(431)
Cofnodwyd yn y flwyddyn	(25)	(18)	(37)	(80)
Ar 31 Mawrth 2013	(127)	(149)	(235)	(512)
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2013	29	36	62	127
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth 2012	54	42	98	194

Ym marn Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru nid oes gwahaniaeth o bwys rhwng gwerth llyfr net yr asedau yn ôl eu gwerthoedd heddiw a'u cost hanesyddol.

8. Asedau Anniriaethol

	Technoleg Gwybodaeth	Trwyddedau Meddalwedd	Cyfanswm
	£000	£000	£000
Cost neu Brisiad ar 1 Ebrill 2012	472	69	541
Ychwanegiadau	2	-	2
Ar 31 Mawrth 2013	474	69	543
Amorteiddio ar 1 Ebrill 2012	(252)	(64)	(316)
Amorteiddio yn ystod y cyfnod	(40)	(5)	(45)
Ar 31 Mawrth 2013	(292)	(69)	(361)
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2013	182	-	182
Gwerth llyfr net ar 31 Mawrth 2012	220	5	225

Ym marn Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru nid oes gwahaniaeth o bwys rhwng gwerth llyfr net yr asedau yn ôl eu gwerthoedd heddiw a'u cost hanesyddol.

9. Symiau Masnach derbyniadwy a symiau Derbyniadwy eraill

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn:		
Blaendaliadau	146	197
Dyledwyr masnach	-	-
Symiau sy'n ddyledus ar ôl mwy na blwyddyn		
Blaendaliadau	-	6
Cyfanswm	146	203

10. Arian parod a'r hyn sy'n Gyfwerth ag Arian Parod

Rhaid dychwelyd unrhyw falansau banc a ddelir ar ddiwedd y flwyddyn i Gronfa Gyfunol Cymru. Mae ffigur o £2k (£91k yn 2011-12) wedi'i gynnwys yn y cyfrifon, fel balans net diwedd blwyddyn yr holl gyfrifon banc a weithredir gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, ni waeth a yw'r cyfrif unigol mewn dyled neu gredyd, a swm y grant a dderbyniwyd yn cael ei wrthbwysu gan yr ad-daliad hwn. Bydd yn rhaid ad-dalu hwn i Gronfa Gyfunol Cymru dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 petai'n dal yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn.

11. Symiau Masnach taladwy a Rhwymedigaethau Cyfredol eraill

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Symiau sy'n dod yn ddyledus mewn blwyddyn		
Symiau sy'n ddyledus i'r Casglwr Trethi	-	-
Gwyliau blynyddol heb eu cymryd	56	63
Symiau sy'n ddyledus i'r Comisiynydd Seneddol	-	3
Cronfa Gyfunol Cymru - balansau heb eu gwario	2	91
incwm anweithredol	-	-
Symiau masnach taladwy	56	24
Croniadau	16	17
	130	198
Symiau sy'n dod yn ddyledus mewn mwy na blwyddyn		
Gostyngiad gohiriedig ar rent	12	25
Cyfanswm	142	223

12. Darpariaethau ar gyfer Ymrwymadau a Thaliadau

	2012-13			2011-12
	Pensiynau i Gyn- Gomisiynwyr	Costau ailaddurno yn y dyfodol	Cyfansw m	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	512	3	515	507
Darpariaeth ychwanegol sy'n ofynnol	93	2	95	83
Symudiad yn y gyfradd ddisgownt	10	-	10	2
Darpariaethau a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(80)	-	(80)	(77)
Balans	535	5	540	515

Dadansoddiad o bryd y disgwylir i'r darpariaethau gael eu talu:

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Taladwy o fewn blwyddyn	80	78
Taladwy o fewn 2 i 5 mlynedd	312	311
Taladwy ar ôl 5 mlynedd	148	126
Balans ar 31 Mawrth 2012	540	515

Mae angen y ddarpariaeth ychwanegol ar gyfer y cynnydd mewn pensiynau yn unol ag Offeryn Statudol 2013 Rhif 604 a chynnydd yn y disgwyliad oes sy'n seiliedig ar y llythyrau dros dro a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol mewn perthynas ag oes yng Nghymru. Mae'r cynnydd mewn pensiynau yn hwyrach ymlaen yn y flwyddyn yn unol â'r wybodaeth am ddadchwyddyddion CMC a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Mae'r ffactor disgownt wedi'i newid i 2.35% ar gyfer y flwyddyn ariannol (2.8% yn 2011-12) yn unol â'r arweiniad a gyhoeddwyd gan y Trysorlys.

Mae costau ailaddurno yn y dyfodol yn codi o ymrwymiad i ailaddurno y tu mewn i'r adeiladau a brydlesir ym Mharc Bocam. Mae symiau yn cael eu rhoi o'r neilltu ar gyfer y rhwymedigaeth i ailaddurno'r swyddfa ym mlwyddyn ariannol 2014-15. Darparwyd £2,000 tuag at gost y gwaith hwn ym mlwyddyn ariannol 2012-13 (£1,500 yn 2011-12).

13. Cysoni'r Costau Gweithredol â'r Llifoedd Arian Gweithredol

	Nod- iadau	2012-13	2011-12
		£000	£000
Costau gweithredol net		(4,150)	(3,737)
Addasu ar gyfer eitemau anariannol	3,4	195	82
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn symiau masnach derbyniadwy a symiau derbyniadwy eraill	9	57	(4)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn symiau masnach taladwy a symiau taladwy eraill	11	(81)	97
Taliad i gwrdd â'r diffyg yn y gronfa pensiynau		(270)	(170)
Symudiad mewn darpariaethau	12	25	8
Gwasanaethau Cronfa Gyfunol Cymru a rennir	4	189	188
All-lif arian o weithgareddau gweithredol		(4,035)	(3,536)

14. Buddsoddiad Ariannol a Gwariant Asedau Anghyfredol

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Prynu eiddo, offer a chyfarpar	(12)	(5)
Yr elw o werthu eiddo, offer a chyfarpar	-	-
Prynu asedau anniriaethol	(2)	(8)
All-lif arian net o weithgareddau buddsoddi	(14)	(13)

15. Cysoni'r Gofyniad Arian Parod Net â'r Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian Parod

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Gofynion Arian Parod Net:		
Gweithgareddau gweithredol	(4,035)	(3,536)
Gwariant Cyfalaf	(14)	(13)
	(4,049)	(3,549)
Cyllid gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru	3,962	3,731
Ad-daliadau i Gronfa Gyfunol Cymru	(2)	(91)
Cynnydd /(Gostyngiad) mewn arian parod a'r hyn sy'n gyfwerth ag arian parod	(89)	91

16. Ymrwymadau o dan Brydlesi Gweithredol

	2012-13	2011-12
	£000	£000
Cyfanswm taliadau prydles sylfaenol yn y dyfodol ar gyfer yr Adeilad:		
Taladwy o fewn blwyddyn	184	183
Rhwng dwy a phum mlynedd	155	339
Mwy na phum mlynedd	-	-
	339	522
Arall:		
Taladwy o fewn blwyddyn	11	6
Rhwng dwy a phum mlynedd	27	-
Mwy na phum mlynedd	-	-
	38	6
Cyfanswm pob prydles weithredol	377	528

17. Rhwymedigaethau Posibl

Rydym yn disgwyl y bydd achos hirsefydlog sydd gerbron Panel Dyfarnu Cymru yn dod i ben ar 19 Gorffennaf 2013. Os ceir bod yr aelod a gyhuddir wedi torri Cod Ymddygiad yr aelodau, mae'n bosibl y bydd yn apelio i'r Uchel Lys. Os felly, bydd goblygiadau i'r Ombwdsmon o ran cost gan y bydd yn rhaid i ni amddiffyn penderfyniad y panel.

18. Ymrwymadau Cyfalaf

Nid oedd dim ymrwymadau cyfalaf ar 31^{ain} Mawrth 2013 (2011-12 Dim)

19. Offerynnau Ariannol

Oherwydd natur ddifasnach y rhan fwyaf o'i weithgareddau, a'r modd y mae cyrff y Llywodraeth yn cael eu hariannu, nid yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn agored i'r un faint o risg ariannol ag a wynebwr gan rai cyrff busnes. Nid oes gan y swyddfa bwerau i fenthyg arian ond gall fuddsoddi arian dros ben dros dro. Mae asedau a rhwymedigaethau ariannol yn codi yn sgil gweithgareddau gweithredol o ddydd i ddydd ac ni thybir eu bod yn newid y risgiau a wynebwr gan y swyddfa wrth gyflawni ei gweithgareddau.

20. Trafodion Partïon Cysylltiedig

Pennaeth Swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yw Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac fe'i sefydlwyd o dan Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005. Mae'r Ombwdsmon yn annibynnol ar y Llywodraeth ac mae trefniadau cyllido'r swyddfa wedi'u trefnu i sicrhau y diogelir annibyniaeth y swyddfa. Mae'r Ombwdsmon wedi cael nifer o drafodion o bwys gyda Chynulliad Cenedlaethol Cymru a chyda swyddfa'r Ombwdsmon Seneddol. Hefyd, mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus

Cymru wedi cael ychydig o drafodion gydag Adrannau eraill y Llywodraeth a chyrff eraill y llywodraeth ganolog.

Yn 10^{fed} Cynhadledd Fyd-eang Sefydliad Rhyngwladol yr Ombwdsryn ym mis Tachwedd 2012, etholwyd yr Ombwdsmon, Peter Tyndall, yn aelod o'r Bwrdd Byd-eang ac yn un o Gyfarwyddwyr Rhanbarthol Bwrdd Ewrop y sefydliad. Mae Peter hefyd yn aelod o Bwyllgor Dilysu Cymdeithas yr Ombwdsryn.

21. Digwyddiadau ar ôl y Cyfnod Adrodd

Dim

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

1 Ffordd yr Hen Gae

Pencoed

CF35 5LJ

Ffôn: 01656 641150

Ffacs: 01656 641199

E-bost: holwch@ombwdsmon-cymru.org.uk

Dilynwch ni ar Twitter: @Ombwdsmon